Jumalan edustaja, kokosi weren maljaan ja kantoi Herran eteen. Tämä **weren priiskoittaminen**, joka oli uhrissa miltei tärkein toimitus, tapahtui eri tawalla eri uhreissa. Muutamissa uhreissa werta priiskoitettiin*) poltto-uhrin-alttarille, toisissa suitsutus-alttarille (erittäinkin alttarien sarwiin) tahi esiripulle ja armo-istuimelle; loput werestä kaadettiin aina poltto-uhrin-alttarin pohjaan.

Weren wuodattamisen ja weren kantamisen kautta Herran eteen niinmuodoin sowitettiin synnit, ja paitsi weren-wuodatusta ei yhtään anteeksi-antamusta tapahdu" (Hebr. 9, 22). Se sana hebreankielessä, kaphar, kipper, joka käännetään sowittaa sanalla, merkitsee oikeastaan kattaa, peittää. Uhri-eläimen wuodatettu weri siis uhrissa peittää uhraajan synnit tahi toisin sanoen, peittää hänen sielunsa, niin ettei synnin rangaistus häneen koske. Kuinka saattaa werellä olla tämmöinen woima? Itsessään sillä sitä woimaa ei suinkaan ole, niinkuin p. apostolikin sanoo: „sillä mahdoton on härkäin ja kauristen weren kautta syntejä ottaa pois" (Hebr. 10, 4). Waan woima sillä on sentähden, että 1:ksi Herra itse antoi sille woiman, kun hän paitsi muuta sanoi: **Sillä lihan sielu on weressä, ja minä olen sen teille antanut alttarille, että sielunne sen kautta sowitettaisiin, sillä weri on sielun sowinto** (oik. weri on sowinto sielun kautta s. o. sentähden että siinä on sielu) (3 Moos. 17, 11). Woima on sillä 2:ksi sentähden, että sillä kuwataan Kristuksen iankaikkisesti kelpaawaa uhria ja wuodatettua kallista werta. Jumalan huonehallituksen säännöt owat aina määrätyssä suhteessa toisiinsa, tahi toisin sanoin, Jumalan armolliset säädännöt, sekä suuremmat että pienemmät, tarkoittawat ja tähtääwät kaikki yhteen, nimittäin ihmisten lunastukseen, joka tapahtuu Kristuksessa Jesuksessa Wapahtajassamme. Katsokaa, kuinka selwässä suhteessa uhrin esikuwa tässä on Kristuksen todelliseen uhriin. Niinkuin wiaton eläin sai

*) Priiskoittaminen tapahtui niin, että pappi kasti sormensa pään wereen ja sitten siitä heitti tahi pyyhkäsi alttariin.

kärsiä kuoleman uhraajan edestä ja wuodattaa werensä hänen sowittamisekseen eli hänen syntinsä peitteeksi, samoin on Jesus Kristus kärsinyt kuoleman ja wuodattanut werensä Jumalan pyhyyden ja wanhurskauden waatimusten täydyttämiseksi, ihmisten syntien peittämiseksi ja Jumalan armon ja rauhan wahwistamiseksi ihmisessä. Niinkuin uhri-eläimen wuodatettu weri on lunastusmaksu uhraajan syntein edestä, samoin on Jesuksen Kristuksen, maailman Wapahtajan weri iankaikkisesti pysywän lunastuksen hinta ihmisten syntein edestä.

Selwillä ja järkähtämättömillä sanoilla puhuu Raamattu kauttaaltansa tästä asiasta. Kuulkaamme muutamia lauseita. **Totisesti hän (Messias) kantoi meidän sairautemme, — — — mutta me pidimme hänen Jumalalta rangaistuna, piestynä ja waiwattuna. Waan hän on haawoitettu meidän pahain tekoimme tähden — —. Hän on siwallettu pois eläwäin maalta, koska hän rangaistiin minun kansani pahain tekojen tähden — — Koska hän on henkensä wikauhriksi antanut, niin hän saa nähdä siemenen ja elää kauan — —** (Jes. 53, 4. 5. 8. 10). — **Niinkuin ei Ihmisenpoika tullut, että häntä piti palweltaman, mutta että hän palwelisi, ja antaisi henkensä lunastuksen hinnaksi monen edestä** (Matt. 20, 28). — **Katso Jumalan karitsa, joka poisottaa maailman synnit** (Joh. 1, 29). — **Sillä Kristus — — on ajallansa jumalattomain edestä kuollut** (Room. 5, 6). — — **Sillä Jumala oli Kristuksessa ja sowitti maailman itse kanssansa —. Sillä hän on sen, joka ei mitään synnistä tietänyt, meidän edestämme synniksi tehnyt — —** (2 Kor. 5, 19. 21). — — — **Jossa meillä on lunastus hänen werensä kautta, nimittäin syntein anteeksi antamus, hänen armonsa rikkauden jälkeen** — (Ef. 1, 7). — **Joka — — on itse kauttansa meidän synteimme puhdistuksen tehnyt** — (Hebr. 1, 3). — „Sillä jos härkäin ja kauristen weri ja

hehkoisen tuhka, priiskoitettu saastaisten päälle, pyhittää lihalliseen puhtauteen, **kuinka paljon enemmin Kristuksen weri, joka itsensä ilman kaiketta wiatta, iankaikkisen hengen kautta Jumalalle uhrannut on,** on puhdistawa meidän omantunnon kuolewaisista töistä eläwätä Jumalata palwelemaan" (Hebr. 9, 13. 14). — **Jonka tahdon kautta me kerran pyhitetyt olemme Jesuksen Kristuksen ruumiin uhraamisella** (Hebr. 10, 10). — **Sillä Kristus myös kerran kärsi meidän synteimme tähden, hurskas wääräin edestä** — — (1 Piet. 3, 18). — **Ja hän on sowinto meidän synteimme edestä, ei ainoastaan meidän, waan myös kaiken maailman edestä** (1 Joh. 2, 2). — „Ja kaikki, jotka maassa asuwat, kumarsiwat häntä, joitten nimet eiwät ole kirjoitetut **Karitsan elämän kirjassa, joka maailman alusta tapettu on**" (Ilm. 13, 8).

Weren priiskoittaminen majan pyhimpiin paikkoihin tapahtui, sen toimen suuren merkityksen tähden, luonnollisesti etupäässä synti- ja wika-uhreissa. Priiskoittamisen jälkeen seurasi uhri-eläimen **lihan polttaminen** poltto-uhrin-alttarilla. Synti-, wika- ja kiitos-uhreissa poltettiin ainoastaan „sisällysten lihawuus", parhain osa, ydin ruumiista, mutta poltto-uhreissa koko ruumis, sen jälkeen kuin wuota oli otettu pois. Uhrin polttamisen merkitykseen wiittaa apost. Paawali, kun hän neuwoo: „että te antaisitte teidän ruumiinne eläwäksi, pyhäksi ja Jumalalle otolliseksi uhriksi" (Room. 12, 1).

Synti- ja wika-uhreissa ylimalkaan tuli pappien syödä uhriliha (3 Moos. 7, 6. 7; 14, 13; 10, 17); joissakuissa se wietiin kaikkineen ulos leiristä tuhkakoolla poltettawaksi (3 Moos. 4, 11. 12). Mutta kiitos-uhreissa, kun oli ensin „lihawuus" poltettu alttarilla, erotettiin rinta ja oikea lapa, jotka lankesiwat pappien omaisuudeksi, ja muu liha nautittiin uhri-ateriaksi, johon uhraaja woi kutsua kaikki perheensä jäsenet. Tämmöinen uhrilihan aterioiminen osoittaa iloitsemista Herran edessä hänen armonsa tähden, jonka hän omillensa antaa (5 Moos. 12, 18; wertaa myös Ilm. 3, 20).

Koska werellä on semmoinen erinomainen merkitys ja koska sitä käytettiin pyhiin toimituksiin, oli se ruoka-aineena kokonaan kielletty. Samoin oli sisällysten lihawuus ruoka-aineena kielletty.

Ulkonaisen uhrin rinnalla waadittiin uhraajalta sydämmen nöyryyttä ja katumusta. Samalla kuin uhri-eläin wuodatti werensä Herran eteen uhraajan sowittamiseksi, samalla wuodatti myös uhraaja sydämmensä Herran edessä katumuksessa. Herra ei woi tyytyä ainoastaan ulkonaisesti tehtyyn työhön. Waan hän sanookin: **sinun pitää rakastaman Herraa sinun Jumalatasi kaikesta sydämmestäsi, ja kaikesta sielustasi ja kaikesta woimastasi.** Tästä sydämmen rakkauden waatimuksesta sekä näkyy jumalanpelon oikea luonto että selwiää myös se tapa, jolla Herra armossa kaswattaa omaa kansaansa synnin tuntemiseen ja armon wastaanottamiseen. Psalmista sanoo (51, 18. 19): **sillä ei sinulle kelpaa uhri, että minä sen antaisin; ja ei poltto-uhri sinulle ensinkään kelpaa. Ne uhrit, jotka Jumalalle kelpaawat, owat murheellinen henki: ahdistettua ja särjettyä sydäntä et sinä, Jumala, hylkää.**

III. Puhdistukset.

Eri tiloja löytyi, jotka joksikin aikaa saastuttiwat Israelilaisen, niin että waadittiin puhdistusta, ennenkuin hän jälleen pääsi seurakunnan yhteyteen. Tämmöisiä tiloja oliwat syntyminen, taudit, erittäin spitalitauti, ja kuolema. Lapsen synnyttäjät oliwat saastaisena jonkun aikaa synnyttämisen jälestä, ja puhdistus-ajan kuluttua piti kannettaman uhri Herralle*). Samoin saastuttiwat weren- ja muut wuodot ruumiista sekä spitalitauti. Määrätty puhdistus-

*) Poikalapsen synnyttäjä oli saastaisena kotonaan 7 päiwää, ja sen jälkeen oli hänelle määrätty 33 päiwää puhdistus-aikaa, ennenkuin pääsi majaan eli temppeliin; tyttölapsen synnyttäjän puhdistus-aika taas oli toinen werta pitempi, nim. 14 p. ja 66 p. Sen jälkeen uhrattiin synti- ja poltto-uhri.

aika oli näissäkin, ja kun sairas oli parantunut, edeskantoi hän uhrin. Kuolema ja kaikki mitä sitä koski saattoi myös saastaiseksi. Joka kosketti kuollutta ruumista, tuli saastaiseksi, ja huone, jossa kuollut oli, saastutti siihen tulijat. Joka kuolleesen oli koskenut, hänen täytyi 3:na ja 7:nä päiwänä puhdistaa itsentä sitä warten tehdyllä priiskoituswedellä sekä pestä waatteensa.

Minkätähden Herra määräsi Israelin kansalle tänkaltaiset puhdistussäännöt? Selwästi tahtoi hän näittenkin kautta synnyttää ja ylläpitää synnintuntoa sekä taiwuttaa kuuliaisuuteen. Herran kansan jäsenen piti oppia itsensä tuntemaan, että hän oli synnin saastuttama ja Herran edessä wiheliäinen, köyhä ja raadollinen. Nämä puhdistuksetkin oliwat omiansa muistuttamaan häntä siitä ja saattamaan inhoa synnin saastaisuutta sekä kuolemaa ja katoawaisuutta wastaan, jotka kaikki owat synnin palkkaa ja seurauksia. Jotkut puhdistukset liittyiwät kansan tapoihin, jonkatähden pakanakansoissakin tawataan johonkin määrin samallaisia.

Niinmuodoin auttoiwat puhdistuksetkin siihen tarkoitukseen, että ihminen taipuisi ymmärtämään ja wastaanottamaan Jumalan armon sekä pakenemaan Jesuksen Kristuksen toimittaman lunastuksen turwiin.

IV. Israelin juhlapäiwät.

Koska Herra alinomaa asui kansansa keskellä, piti Israelinkin alinomaa palwella ja muistaa häntä. Joka aamu ja joka ilta uhrasi pappi koko seurakunnan nimessä karitsan poltto-uhriksi sekä ruoka- ja juoma-uhrin (2 Moos. 29, 38—42). Ja joka aamu lamppuja puhdistaissaan ja joka ilta niitä sytyttäissään poltti pappi suitsutus-alttarilla hywänhajullista suitsutusta (2 Moos. 30, 7. 8). Aamu-uhrin jälestä lausui pappi siunauksen niille, jotka sillä ajalla majan pihalla oliwat. Tämä kaikki osoitti selwästi, kuinka

Israelilaisen alinomaa tuli antautua Herran palwelukseen, että Herra woisi häntä johdattaa, pyhittää ja siunata.

Samoin kuin Herra oli asettanut kansaansa jokapäiwäisen muistonsa, oli hän myös asettanut erityiset juhla-ajat. Nämä juhla-ajat jaetaan **Sabatti-aikoihin** ja **Juhlapäiwiin** eli **Kokousjuhliin.**

A. **Sabatti-ajat** owat seuraawat:

1. *Sabattipäiwä*, joka seitsemäs päiwä, oli erityisesti pyhitetty. Se wietettiin muistoksi siitä, että Herra oli luomisen jälkeen lewännyt kaikista töistänsä. Kaikellainen työnteko oli sabattina kielletty. Samalla oli sabatti myös olewa muistopäiwä Israelin pelastuksesta Egyptin orjuudesta (5 Moos. 5, 15). Israelin piti sabatin wiettämisen kautta tulla muistutetuksi siitä, että Herra yksin antaa elämän, siunauksen ja pelastuksen. Sabatti oli todella olewa „merkki" Herran ja Israelin wälillä. **Pitäkää kaiketi minun sabattini, sillä se on merkki minun wälilläni ja teidän, teidän suwuissanne, että tietäisitte minun Herraksi, joka teitä pyhitän** (2 Moos. 31, 13). Sabatin rikos rangaistiin kuolemalla; „*hänen sielunsa häwitettäköön pois kansasta.*" Sabattipäiwänä oliwat aamu- ja iltauhrit kahdenkertaiset, ja papit paniwat silloin uudet näköleiwät Herran eteen. Sabattipäiwä oli ensimmäinen ja oikeastaan suurin kaikista juhlista.

2. *Uuden kuun juhla* wietettiin jokaisen kuukauden ensimmäisenä päiwänä*), jolloin kannettiin Herralle poltto-uhri, ruoka-uhri sekä rikos-uhri. Uhrin aikana puhalsiwat papit hopeisiin torwiin eli pasunoihin lyhykäisellä äänellä, joka soittaminen tahtoi ikäänkuin muistuttaa Herraa, että hän armollisesti wastaanottaisi kansan uhrin ja kuulisi rukoukset. *Seitsemäs uusikuu* wietettiin tawallista juhlallisemmin

*) Niinkuin jo ennen on huomautettu, lukiwat Israelilaiset kuu-kuukausia, ja jokainen kuukausi alkoi siis uudella kuulla.

ja useampia uhreja uhrattiin. Sinä päiwänä ei tehty mitään työtä ja pappein piti puhaltaman pasunalla. Tätä juhlaa nimitettiin soittamisen juhlapäiwäksi (4 Moos. 29, 1).

3. Sabattiwuosi eli Lepowuosi, joka 7:s wuosi. Niinkuin seitsemäs päiwä oli pyhitetty Herralle, samoin piti myös joka seitsemännen wuoden olla hänelle pyhitetty. Silloin ei kylwetty eikä niitetty. Mitä pellot, wiinamäet ja öljypuumetsät*) itsestänsä kantoiwat, se oli yhteistä omaisuutta; siitä annettiin köyhille ja muukalaisillekin. Myöskään ei saanut welkoja sinä wuonna saamisiansa waatia. Sabattiwuoden Lehtimajan-juhlan aikana luettiin koko laki kansalle julki. — „Herran lepoa" piti Israelin pitää lepowuotena. Israel saa tällä tawoin oppia, että Herrassa on oikea lepo, pelastus ja autuus, sekä että hän runsaasti siunaa ja rawitsee niitä, jotka hänen liitossansa pysywät. Israelilla on myös olewa aikaa tutkia ja oppia Herran lakia, joka „wirwoittaa sielut" ja „ilahuttaa sydämmet" (Ps. 19, 8—15). Jumalan kansalla on aina yksi lepo wielä tarjona, ja sitä muistuttaa juuri Lepowuosi. Niinkuin sabattiwuotena Israelissa luontokappaleetkin jätettiin rauhaan lepoa nauttimaan, samoin luontokappaleet yleensä, sen jälkeen kuin synti on maailmaan tullut, huokaawat ja ikäwöiwät Jumalan lasten lepoon tulemista (Room. 8, 22).

4. Riemuwuosi eli Wapaawuosi oli joka 50:s wuosi. Se seurasi seitsemättä Sabattiwuotta. Mainitun wuoden Suurena Sowintopäiwänä, 7:nnen kuukauden 10 p:nä, soitettiin pasunalla yli koko maan Riemuwuoden tulon ilmoittamiseksi. Riemuwuotena lepäsi koko maa; silloin ei kylwetty eikä niitetty, korjattiin waan, mitä maa itsestään kantoi. Kaikki ostetut tahi wuokratut maakappaleet lankesiwat sinä wuonna alkuperäisille omistajilleen takaisin. Niin-

*) Tämä koskee tietysti etupäässä sitä aikaa, jolloin Israelin kansa asui Kanaanmaalla.

muodoin pysyi kukin suku ja perhe Kanaanmaalla aina perintö-oikeudessaan maan-omistuksen suhteen. Samoin kaikki orjat wapautettiin, jotka joko köyhyyden tähden oliwat antautuneet toisen orjaksi tahi joitten wuodet eiwät wielä olleet päättyneet. Orjan piti nimittäin palwella 6 wuotta, jonka ajan kuluttua hän ilman lunastusta oli wapaa, jos tahtoi. Kaikille köyhille ja orjuutetuille oli Riemuwuosi niinmuodoin wapauden wuosi; ja koko seurakunnalle oli se wirkistyswuosi ja armowuosi.

Tämäkin säädäntö oli lähtenyt Herran armorikkaudesta. Herra tahtoi tämän kautta etupäässä pitää wireillä Israelissa Jumalan antaman wirkistys-ajan toiwoa. Elämä ja ihmisen omat työt täällä maan päällä eiwät itsestään woi perustaa onnea ja rauhaa. Herra ne antaa omilleen, jotka häneen toiwowat. Profetta Jesaja ennustaa „Herran otollisen wuoden" tuloa (Jes. 61, 1. 2), ja tätä „otollista", armollista Herran wuotta juuri Riemuwuosi kuwasi. Wapahtajamme sowittaa mainitun Jesajan ennustuksen itseensä (Luuk. 4, 18—21). Meidän Wapahtajamme Jesuksen Kristuksen tulon kautta on oikea riemuwuosi ja armowuosi tullut. Niinkuin Riemuwuoden tuloa puhallettiin Suurena Sowintopäiwänä, samoin on Jumala Poikansa tulon ja sowintokuoleman kautta meille julistanut syntein anteeksi-antamuksen ja elämän toiwon. Täydellisekssi on Herran armowuosi tulewa, kun ilmestyy uusi taiwas ja uusi maa, ja Kristuksen seuraajat saawat, kaikkein kappalten uuden syntymisen ajan tultua, taiwaallista Mestariansa hänen kunniassaan nähdä (2 Piet. 3, 13; Matt. 19, 28).

B. Wuotuiset Juhlapäiwät eli Kokousjuhlat.

Ne juhlapäiwät, jotka wuotuisesti wietettiin Israelissa, oliwat Passahjuhla eli Pääsiäinen, Wiikkojen juhla eli Helluntai, Suuri Sowintopäiwä ja Lehtimajan-juhla. Kolmena näistä juhlapäiwistä, nim. Pää-

siäisenä, Helluntaina ja Lehtimajan-juhlana, piti kaikkien miespuolisten Israelilaisten kokoontuman Herran pyhyyteen (5 Moos. 16, 16).

1. *Pasjahjuhla* eli *Pääsiäinen* kantaa myöskin nimen „happamattoman“ eli „makian leiwän juhla.“ Happamattoman leiwän syöminen alkoi oikeastaan 15 p:nä Nisankuuta, kun itse juhla jo alkoi 14 p:n illalla. Juhlaa wietettiin 7 päiwää, ja oli ensimmäisenä ja wiimeisenä päiwänä „pyhä kokous“, joina päiwinä ei työtä tehty. Kun Pääsiäistä sittemmin wietettiin Kanaanmaalla, piti pääsiäislammas teurastettaman majan pihalla (5 Moos. 16, 5. 6). Weren priiskoitti pappi alttarille ja lihawuus poltettiin. Tämä juhla (niinkuin siitä jo olemme puhuneet 27 kertomuksessa) wietettiin Egyptistä pelastumisen muistoksi ja oli tärkein kaikista juhlista. Silloin Israel muistutti itselleen omaa mitättömyyttään ja Herran suurta armoa. Kun karitsa teurastettiin, silloin muistutti Israel itselleen, että Herra oli Egyptissä antanut weren merkin, jonka kautta Israel pelastui murhan enkelin lyönnistä, ja silloin istutettiin Israelin sydämmeen Jumalan armoneuwo, kun hän iankaikkisen uhrilampaan, Jesuksen Kristuksen, weren wuodattaa ihmisten syntein edestä. Kun karitsa kannettiin aterialle kokonaan, niin ettei luutakaan hänessä rikottu, silloin sai Israel oppia tuntemaan, että Jumalan armopöytä oli runsas; josta wirtasi täydellistä sowintoa ja rauhaa hänen oman Poikansa sowinto-weren kautta. — Koska nyt tähän aikaan kewätsato alkoi, niin piti myös Israelin toisena pääsiäispäiwänä kantaa ensimmäiset uutisen lyhteet Herralle „*häälytys-uhriksi*“, jonka ohessa uhrattiin poltto-uhri, ja juoma-uhri. Ennen tätä „häälytys-uhria“ Herralle ei kukaan saanut syödä uutisjywistä. Näin pyhitettiin koko wiljasato Herran lahjana.

2. *Wiikkojen juhla* eli *Helluntai* wietettiin 7 wiikon kuluttua eli 50 p:nä Pääsiäisen toisesta päiwästä

lukien. Sitä wietettiin ainoastaan 1 päiwä, jolloin kaikki työ oli lakkautettu. Koska kewätsato nyt oli loppunut, kannettiin Herralle poltto-uhri, ruoka- ja juoma-uhri sekä myös rikos-uhri. Myöskin wietettiin Helluntai-juhlaa lain antamisen muistoksi Sinailla.

3. Suuri Sowintopäiwä wietettiin 7:nnen kuukauden, Tischri kuun, 10 päiwänä. Tämä on Israelin merkillisin juhla ja ainoa säädetty paastopäiwä wuodessa. Silloin piti kaikkien „waiwaaman sielujaan", s. o. katumuksessa ja paastossa nöyrtymän Herran edessä. Joka ei tätä tehnyt, oli „häwitettäwä pois kansasta." Tänä juhlapäiwänä piti koko Israelin kansan synnit sowitettaman, sekä pappien että muitten, ja maja ynnä kaikki sen kapineet piti puhdistettaman siitä riettaudesta, mikä Israelin syntien tähden oli niihin tullut (3 Moos. 16, 16). Ylimmäinen pappi silloin toimitti pyhän palweluksen ja meni kaikkein pyhimpään sisään, joka ei tapahtunut muulloin kuin juuri Sowintopäiwänä. Uhritoimitus tänä tärkeänä päiwänä oli pää-asiallisesti seuraawa. **1:ksi** teurastaa ylimmäinen pappi, pestyänsä koko ruumiinsa wedellä ja puettuansa walkoiseen liinapukuun, kalpen eli nuoren härjän rikos-uhriksi oman itsensä ja huoneensa sowittamiseksi. Suitsutettuansa pyhää sawua, niin että se peitti kaikkein pyhimmän, ottaa hän sormellaan rikos-uhrin werta ja priiskoittaa siitä armoistuimen eteen 7 kertaa. **2:ksi** ottaa ylimmäinen pappi kaksi kauristа, jotka kansa oli tuonut rikos-uhriksi, ja heittää niistä majan owella arpaa. Se, „jonka päälle Herran arpa lankesi", teurastetaan nyt ja sen weri priiskoitetaan armoistuimen edessä sekä pyyhkäistään alttarin sarwiin. Näin sowitetaan todistuksen maja ja alttarit. **3:ksi** panee ylimmäinen pappi kätensä sen kauriin pään päälle, jolle „wapauden arpa" oli langennut, ja tunnustaa siinä kaikki Israelin kansan rikokset ja pahat teot. Sen

jälkeen lähetetään kauris korpeen*) ja jätetään sinne. Wihdoin 4:ksi riisuu ylimmäinen pappi liiwawaatteensa pyhässä, wiruttaa taas ihonsa wedellä ja pukeutuu omaan wirkapukuunsa. Sitten uhraa hän oinaan poltto-uhriksi, joka toimitus osoittaa kiitosta saadun anteeksi-antamisen edestä. Myöskin poltettiin rikos-uhrin kalpen ja kauriin lihawuudet alttarilla, mutta ruumiit kaikkinensa wietiin ulos leiristä ja poltettiin siellä.

Suuren Sowintopäiwän uhritoimitus antaa selwemmän kuwan, kuin mikään muu uhri, siitä iankaikkisesta uhrista, jonka Jesus Kristus, oikea ylimmäinen pappi, toimitti, joka oman werensä kautta meni kaikkein pyhimpään, joka ei käsillä tehty ole, ja on iankaikkisen lunastuksen löytänyt (Hebr. 9, 11. 12).

4. Lehtimajan-juhla alkoi Tischri-kuun 15 p:nä ja kesti 7 päiwää. Ensimmäisenä ja wiimeisenä päiwänä pidettiin „pyhä kokous“ ja lakattiin kaikesta työstä. Lehtimajan juhlalla oli iloinen luonto; nyt ikäänkuin iloittiin sen sowinnon ja armon johdosta, jonka Jumala oli muutamia päiwiä edellä, Sowintopäiwänä, osoittanut. Israelilaisten piti koko juhlan ajan asua lehtimajoissa ja siten muistuttaa itsellensä, kuinka ihmeellisesti Herra oli suojellut ja warjellut esi-isiä korpiwaellutsen aikana kuumuutta, nälkää, skorpioneja, wihollisia ynnä muita waaroja wastaan (5 Moos. 8, 14 ss). Myöskin oli tällä juhlalla toinen tarkoitus; Israelin piti nyt muistaman kaikkea sitä ylenpalttista hywyyttä, jota Herra antoi Kanaanmaalla (5 Moos. 8, 7 ss). Nyt oli taas uusia todistuksia siitä, kun syys-jato oli päättynyt ja öljyä, hedelmiä, wiiniä ynnä muuta hywyyttä tallelle ja nautittawaksi korjattu. Herran

*) Alkutekstissä on oikeastaan: „Asasel'ille korpeen“ s. o. pahalle hengelle, saatanalle. Kauris kantoi niinmuodoin kansan synnit synnin ruhtinaan haltuun takaisin. Saatanalla ei ollut mitään waltaa enää Israelissa, kun Herra antoi synnit anteeksi.

hywyyden muistaminen ja kiitos hänen lahjainsa edestä oli siis alinomaa olewa Israelissa samoin kuin alinomainen syntinsä tunteminen ja anteeksi-pyytäminen. Suuri määrä uhreja, erittäin poltto-uhria, kannettiin joka päiwä juhlan aikana.

Lisäyksenä mainitsemme tässä wielä kaksi juhlaa, jotka syntyiwät ja wietettiin Israelin historian myöhemmällä ajalla, Babylonian wankeuden jälestä. 1. Purimjuhla wietettiin 14 ja 15 p:nä Adar (wiimeisessä) kuukaudessa sen tapauksen muistoksi, kun Juutalaiset Babelissa pelastettiin Estherin ja Mardokain kautta Hamanin uhkaawista murhayrityksistä. Juhlan aikana luettiin Estherin kirjaa. — 2. Temppelin wihkimysjuhlaa (jota suomalaisessa raamatunkäännöksessä sanotaan „kirkkomessuksi" [Joh. 10, 22]) wietettiin 7 päiwää, ja alkoi se 25 p:nä Kislew kuuta (yhdeksättä kuuta). Juhlan asetti Juudas Makkabealainen w. 164 sen johdosta, kun Jerusalemin temppeli puhdistettiin Syrian kuninkaan Antioko Epiphaneen aikaansaattamista riettauksista.

V. Papit ja Lewiläiset.

Samoin kuin Herra walitsi Israelin kansan ilman sen asiota omaksi kansakseen, walitsi hän myös Lewin suwun palwelukseensa. Tästä Lewin suwun walitsemisesta on jo ennen ollut puhetta (katso s. 215). Lewiläisten tehtäwä oli lain lukeminen kansalle (erittäinkin Lehtimajan-juhlan aikana) ja Herran säätyjen opettaminen kaikille, sekä walwominen, että Herran säätyjen opettaminen kaikille, sekä walwominen, että Herran käskyt pidettiin (esim. 5 Moos. 31, 9—13). Tämä oli määräys, joka koski koko Lewin sukua. Mutta Aaron ja hänen jälkeisensä oliwat erikseen walitut Herran papeiksi (2 Moos. 28, 1). Papit oliwat erittäin Herran omat ja pyhät, joitten sallittiin Herraa lähestyä (esim. 4 Moos. 16, 5). Herran walitseminen ja pyhään wirkaan määräämi=

nen teki papit pyhiksi. Jos joku muu pappeuteen rupeaisi, tahi jos joku pappi wäärällä tawalla Herraa lähestyi, niin piti hänen kuoleman Herran sanan mukaan (4 Moos. 3, 10; Aaronin pojat Nadab ja Abihu kuoliwat, 4 Moos. 3, 4). Mutta pyhyyttä ja eroittaimista saastaisuudesta heiltä myöskin elämässä waadittiin.

Pappien eli Aaronin jälkeisten *welwollisuudet* oliwat seuraawat. Ylimmäisen papin ensimmäkin piti, erittäinkin Suurena Sowintopäiwänä, kantaman rikos-uhria itsensä ja koko kansan edestä (3 Moos. 16 l.). Myöskin piti hänen wirkakilpensä kautta, jossa oli „walkeudet ja täydellisyydet" (Urim ja Thummim), kysyä Herran neuwoa (2 Moos. 28, 30; 4 Moos. 27, 21) sekä ylimmä walwoa jumalanpalwelusta. Pappien asia oli jumalanpalweluksen toimittaminen; heidän piti aamuin ja illoin suitsuttaa ja toimittaa säännölliset poltto-uhrit, puhdistaa lamput aamuin ja ne illoin sytyttää palamaan, puhdistaa alttarit sekä muutoin toimittaa kaikki sattuwat uhrit ynnä illoin lausua siunaus kansalle (4 Moos. 6, 13—27).

Tawallisten Lewiläisten welwollisuus oli korpiwaelluksen aikana kantaa Todistuksen maja ynnä kaikki sen kappaleet sekä pitää huolta niitten puhtaana pysymisestä ja säilymisestä. Heidän wirka-aikansa oli silloin 30 ikäwuodesta 50:een asti. Kanaanmaalla näkyy heidän wirka-aikansa olleen 25 ikäwuodesta 50:een asti (4 Moos. 8, 24. 25). Kun Todistuksen maja pantiin ylös wakinaisesti Kanaanmaalla, lisääntyiwät Lewiläisten welwollisuudet. Ainakin Dawidin aikana oliwat Lewiläisten wirat moninaiset; heitä oli laulajia ja soittajia, warsinaisia pappien apulaisia (uhritoimituksissa), owenwartijoita, pyhyyden omaisuuden hoitajia, kirjureita eli sihterejä ja tuomareita. Muutoin oliwat he pappien palwelijoita ja apulaisia; niinkuin Aaronin suku oli nimenomaan Herralle määrätty, niin oliwat Lewiläiset Aaronille „lahjaksi" annetut (4 Moos. 3,

9). Uhrien ja suitsutuksen toimittamiseen alttareilla he eiwät saaneet ryhtyä.

Papin puwusta mainittakoon lyhyesti seuraawata. Wirantoimituksessa ollessaan oli papeilla walkoinen pitkä wiitta hienosta liinawaatteesta, wyötäisillä kirjattu wyö. Walkoinen wäri on puhtauden ja pyhyyden merkki. Päässä oli heillä walkea päähine. Jalkineita heillä ei ollut, kun he pyhässä sijassa toimiwat. Ylimmäisellä papilla oli wirkapukuna papin walkea wiitta ja sen päällä toinen päällyswaate, joka oli tehty purppura-sinisestä hienosta kankaasta ja niin ommeltu, että oli reiät tehty päälle ja käsille; hihoja siinä ei ollut. Se ulottui luultawasti noin polwiin asti, ja alareunassa oli kalleista monenwärisistä langoista punotuita granatti-omenia ja kultaisia kelloja wuorotellen, jotka papin liikkuessa wienosti helisiwät. Tämän päällyswaatteen päällä oli rintawaate; se oli tehty kahdesta kappaleesta, rinta ja selkäkappaleesta, jotka yhdistettiin olkapäillä kulta-soljen kautta, jossa oli onyks-kiwi. Kummankin olkapään jalokiwessä oli 6 Israelin sukukunnan nimet. Tämän rintawaatteen päällä oli ylimmäisen papin rinnalle kiinnitetty neliskulmainen rintakilpi, joka samoin kuin rintawaate oli kalliista langasta kultakuteella tehty. Tässä oli 4 riwiin asetettuna 12 jalokiweä, joihin oli kuhunkin piirretty yhden sukukunnan nimi. Näin osoitti ylimmäisen papin pukukin, että hän edusti koko Israelin kansaa. Tässä rintakilwessä, luultawasti kätkettyinä sen sisäpuolelle (se oli kaksinkertainen), oliwat „Urim ja Thummim“, s. o. „walkeudet ja täydellisyydet.“ Näistä kysyi ylimmäinen pappi erinomaisissa tiloissa ja asioissa, jotka koskiwat koko kansaa, Herran neuwoa. Raamattu ei kerro missään paikassa tarkemmin, minkäkaltaiset kappaleet nämä oliwat ja kuinka niitten kautta kysyttiin neuwoa. Päässä oli ylimmäisellä papilla jonkunlainen turbani eli pään ympäri kierretty waate; siihen oli otsan yli asetettu kultainen lewy, johon oli piirretty: „Herran pyhyys.“

Alhaisemmilla Lewiläisillä ei erityistä wirkapukua ollutkaan.

Papit wihittiin wirkaan pesemisien, öljywoitelujen ja uhrien kautta; samoin alhaisemmat Lewiläisetkin wihittiin pesemisien ja uhrien kautta. Wihkimys-uhrin werellä pyyhkäistiin papin oikea korwa, käsi ja jalka, osoitukseksi siitä, että hänen tuli oikein kuulla Jumalan tahtoa sekä sen mukaan tehdä ja waeltaa.

Lewin suwulle ei annettu Kanaanmaan jaossa mitään erityistä osaa, sillä Herra itse oli olewa heidän osansa ja perintönsä (4 Moos. 18, 20). Heidän elatuksekseensa piti muitten sukujen maksaa kymmenykset maantuotteista ja karjasta. Alhaisemmat Lewiläiset sitten näistä kymmenyksistään maksoiwat papeille kymmenykset. Sitäpaitsi kantoiwat papit 5 sikliä kunkin esikoisen lunastuksesta; myöskin lunastettiin eläinten esikoiset, waan ei niitä, joita uhrattiin. Muutamista uhreista saiwat papit myös lihasta osansa, niinkuin jo on mainittu. Asumapaikoiksi Lewiläisille oli Kanaanmaassa määrätty 48 kaupunkia ympäri maata. Kunkin kaupungin ulkopuolella oli heidän karjojansa ja tawaroitansa warten määrätty alue eli „esikaupunki", joka oli 1000 kyynärän suuruinen kulletkin kulmalle kaupungin muurista. Näistä kaupungeista oli 13 erityisesti pappien kaupunkeja. Wiime mainituista oli wielä 6 wapaakaupunkia, 3 tällä puolen ja samoin 3 toisella puolen Jordania. Näissä wapaakaupungeissa saiwat ne turwapaikan, jotka tapaturmassa oliwat jonkun tappaneet ja sentähden pakeniwat werenkostajaa.

VI. Lain muut säännökset.

Israelissa oli Jumalan-hallitus (theokratia). Jehowa oli itse Israelin kuningas, ja Israel oli hänen kansansa. Jumalan säännöt ja asetukset Israelissa eiwät koskeneet ainoastaan uskonnollista ja siweellistä elämätä, waan myös kansallista ja yhteiskunnallista elämätä. Kaikkien säännök-

sien ytimenä on kuitenkin kymmenen käskyä; muut säännökset owat kaikki niinkuin kymmenen käskysanain selitystä ja laajennusta. Herra julisti itse kaksi lausetta, joista näkyy kymmenen käskysanain summa ja kaikkien säännöksien tarkoitus. Toinen kuuluu: **Sinun pitää rakastaman Herraa sinun Jumalaasi kaikesta sydämmestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta woimastasi** (5 Moos. 6, 5). Wapahtajamme itse sanoo tätä käskyä suurimmaksi käskyksi laissa. Toinen: **Olkaa pyhät; sillä minä olen pyhä, Herra, teidän Jumalanne** (6 Moos. 19, 2). *Jumalan rakastaminen ylitse kaikkea ja pyhä elämä Jumalassa* — katso tässä Israelin kansan suuri päämaali ja samalla Jumalan kaswatuksen tarkoitus. Kaikki Herran antamat tahi Herran myönnytyksen kautta syntyneet asetukset ja määräykset tarkoittiwat tämän päämaalin saawuttamista. Jotta Israel pyhyyttä noudattaisi eikä eläisi pakanain tawalla, teki Herra *erotuksen puhtaitten ja saastaisten eläinten wälillä*; saastaisia ei saanut uhriksi eikä ruoaksi käyttää (3 Moos. 20, 22—26; 11 l.).

Pyhityksen harrastusta myöskin osoittiwat *lupaukset*. Näitä sai tehdä kuka tahansa Israelin kansasta. Woi luwata ja luowuttaa Herralle ja hänen palwelukseensa omaisuutta, niinkuin esim. karjaa, peltoa, huoneensa j. n. e.; näitä luwatuita saattoi kuitenkin, paitsi puhtaita uhri-eläimiä, sitten lunastaa takaisin rahalla. Laki ei kuitenkaan katso tämmöisten lupausten tekemistä miksikään ansiolliseksi työksi, eikä siihen pakoita; se sanoo päinwastoin selwästi: „waan jollet sinä lupaa, niin ei ole sinulla syntiä" (5 Moos. 23, 22). Luwata woi ainoastaan semmoista omaisuutta, johon oli täysi omistusoikeus. Kun kerran oli luwattu, niin laki waati rangaistuksen uhalla, että lupaus ehdottomasti täytettiin. Paitsi omaisuutta woi luwata oman itsensäkin Herralle lyhyemmäksi ajaksi tahi koko elinajaksi. Nämä oliwat *nasiri-lupauksia*. Nasiri tahtoi palwella Herraa ja olla

hänen wälikappaleenansa, jota hän woi olla monessa eri tarkoituksessa. Nasiri sana tosin merkitsee muista erotettua, mutta tämä erottaiminen ei ollut mitään erakon tahi munkin erottaimisen tapaista. Nasirin piti lupauksensa aikana olla nauttimatta kaikellaisia wiinapuun marjoista tehtyjä juomia ja ruokia ja pitää itsensä erillänsä kaikellaisesta saastaisuudesta sekä antaa hiuksensa wapaasti kaswaa.

Welwollisuuksista lähimmäistä kohtaan määräsi laki *armeliaisuutta köyhiä kohtaan*; ei yhtään kerjääjää saanut löytyä Israelin keskeen (5 Moos. 15, 4). Maan wakinaisen omistus-oikeuden kautta ja monellaisten köyhiä suojelewien sääntöjen kautta estettiin kerjäläisten syntymistä (esim. piti rikkaan aina jättää jotakin pellollensa korjaamatta, tahi wiinamäkeensä ja hedelmäpuistoonsa köyhiä warten; köyhä sai nälkänsä tyydyttämiseksi wieraalta pellolta syödä jywiä tahi wiinamäestä marjoja, kunhan waan ei ottanut mitään mukaansa; sabattiwuonna saiwat köyhät korjata mitä pelloilla kaswoi y. m. s.) Samoin kuin köyhät oliwat myöskin *lesket ja orwot* Herran suojeluksen alaisia. Niitten sortamista uhkaa Herra kowasti kostaa (esim. 2 Moos. 22, 21 ss). Oikeutta ja weljellisyyttä waati laki *palwelijoita ja orjia kohtaan*. Orjat muutoin, niinkuin jo on sanottu, oliwat wapaat 6 wuoden palweluksen jälkeen. *Muukalaista kohtaan* säätää laki *lempeyttä* (esim. 2 Moos. 22, 21; 23, 9), *wanhempia kohtaan kunnioitusta* sekä *oikeutta ja rehellisyyttä* kaikissa elämän toimissa (esim. 2 Moos. 23, 1—8; 3 Moos. 19, 35. 36). Wieläpä sääsi laki *rakkautta wihollista ja muukalaista kohtaan* (esim. 2 Moos. 23, 4. 5. 9). Lain huolenpito ylettyi *eläimiinkin*. Sabattina piti eläinten lewätä; riihtä tappawan härjän suuta ei saanut sitoa kiinni (estääkseen sitä wiljaa syömästä); hautowaa tahi emä-lintua ei saanut häiritä y. m. m.

Kun katselemme kaikkia näitä Herran lain sääntöjä, niin täytyy meidän yhdistyä Herran palwelijan Mooseksen

sanoihin Israelin kansalle: „Kuka on niin ylistettäwä kansa, jolla niin hurskaat säädyt ja käskyt owat, kuin kaikki tämä laki on, jonka minä teille tänä päiwänä annan“ (5 Moos. 4, 8). Herran käskyjen pitäminen tuotti runsaasti siunausta, mutta niitten ylenkatsojan päällä lepäsi kirous (5 Moos. 27, 26). Israelin kansan ja meidän kaikkien täytyy Herran opetuksen kautta oppia tuntemaan syntimme ja wiheliäisyytemme. Ilman tätä emme syntisinä ja turmeltuneina, kuin olemme, tahdo emmekä woi wastaan-ottaa Herran armolahjoja. Israelille annettu laki ja asetukset oliwat juuri omiansa herättämään synnintuntoa ja armon ikäwöimistä. Lain pitämisestä oli ja on aina tässä elämässä hyötyä, sillä se tuottaa siunauksen suuremmassa tahi wähemmässä määrässä. Mutta Israelin kansa ei saanut siitä, ylimalkaan sanottuna, siunausta, sillä Israel oli kowakorwainen eikä tahtonut kätkeä Herran sanaa sydämmeensä. Israeliin saattaa kaikkina aikoina sowittaa, mitä Herra sanoo prof. Jesajan suun kautta: „Minä olen lapsia kaswattanut ja korottanut, ja he owat minusta luopuneet“ (Jes. 1, 2). Mutta laki tuli kuitenkin niille, jotka siitä ottiwat waarin, opettajaksi Kristuksen tykö (Gal. 3, 24). Wanhan liiton asetusten tarkoitus ei ollut tehdä ihmisiä wanhurskaiksi heidän omien töittensä kautta, waan ainoastaan opettaa heitä tulemaan wanhurskaiksi Kristuksen wanhurskauden kautta. Uskossa Jumalan armoon ja lunastuksen toiwossa nukkuiwat wanhan liiton hurskaat iankaikkiseen lepoon; uskossa samaan armoon ja Jesuksen Kristuksen toimittaman lunastuksen kautta sowitettuina nukkuwat uuden liiton hurskaat. **Niin käykäämme hänen tykönsä totisella sydämmellä, täydellä uskolla, priiskoitetut sydämmissämme pahasta omasta tunnosta** (Hebr. 10, 22).

---

33. Lähtö Sinailta ja matka Kadekseen.

Num. 1—12 l.

Lähes wuoden oliwat Israelilaiset wiipyneet Sinain wuoren kohdalla. Tärkeä oli tämä aika heille ollut. He oliwat tällä ajalla kokeneet ja saaneet omakseen jotain, mikä ei ole minkään muun kansan osaksi maan päällä tullut. Jumala, taiwaan ja maan Herra, oli ruwennut heidän Jumalakseen ja kuninkaakseen ja antanut heille lain ja yhteiskunnallisen järjestyksen. Todistuksen maja, joka oli aineellinen kuwa taiwaallisesta majasta, oli kaikkine kapineineen walmis; perustus säännölliselle jumalanpalwelukselle oli pantu.

Toisen wuoden ensimmäisen kuun ensimmäisenä päiwänä käski Herra Moosesen panemaan ylös majan ja wihkimään sen. Mooses teki, niinkuin Herra oli käskenyt, ja woiteli majan esineet woitelus-öljyllä. Nyt „pilwi peitti seurakunnan majan ja Herran kunnia täytti majan." Aaron ynnä Lewiläiset wihittiin toimeensa. Kun Aaron sitten toimitti ensimmäisen uhrinsa, „tuli tuli Herralta alas ja kulutti poltto-uhrin." Kun uhri oli tehty wälikappaleeksi, jonka kautta Herraa palweltiin ja synnit sowitettiin, piti Herran itsensä se pyhittämän woimansa tulella. Ihminen ei woi itsestään muuta uhrata kuin saastaisuutta; Herran antamaa pyhyyttä ja woimaa waaditaan, jos ihminen tahtoo Herraa lähestyä. Tämä tuli ei saanut koskaan alttarilta sammua (3 Moos. 6, 12. 13). Aaronin pojat Nadab ja Abihu eiwät huolineet Herran määräyksestä, waan „kantoiwat wierasta tulta Herran eteen, josta ei hän heille ollut käskyä antanut" (3 Moos. 10, 1), jonka tähden „tuli Herralta" läksi ulos ja kuoletti heidät.

Ennen lähtöä Sinailta käski Herra Moosesta, Aaronia ynnä sukukuntien päämiehiä laskemaan kansan luwun; kaikki miespuolet, „kahdenkymmenen wuotiset ja sen ylitse", oliwat luettawat. Juudan suku oli suurin. Sillehän oliwat

suurin siunaus ja suurimmat lupauksetkin annetut. Siinä oli 74,600 miestä. Kaikkia yhteensä oli 603,550 miestä.

Lewiläisiä ei luettu muitten kanssa. Heidän lukunsa laskettiin kuitenkin, mutta he luettiin kaikki, „kuukauden wanhat ja sen ylitse." Heitä oli Lewin poikain mukaan kolme sukukuntaa: **Gerson, Kahat** ja **Merari.** Papit oliwat Kahatin suwusta. Niitten etupäässä oliwat Aaronin pojat **Eleasar** ja **Itamar** (sen jälkeen kuin Nadab ja Abihu oliwat kuolleet). Koko miespuolisten Lewiläisten luku teki yhteensä 22,000. Lewiläiset oliwat, niinkuin jo ennen on huomautettu, Israelin esikoisten puolesta Herralle annetut ja Herran palwelukseen määrätyt. Israelin esikoisia, — „kuukauden wanhat ja sen ylitse", — oli nyt yhteensä 22,273. Näitten 273:n edestä, joka luku nousi yli Lewiläisten luwun, piti maksettaman Aaronille ja hänen pojillensa 5 sikliä*) joka hengeltä.

Majan wihkimisessä toiwat kaikki sukukuntain päämiehet kukin päiwänänsä lahjansa: 1 härän ja kaksi päämiestä yhteisesti yhdet waunut; siis tuotiin kaikkiansa 12 härkää ja 6 waunua, jotka käytettiin majan tarpeitten kuljettamista warten. Sitä paitsi antoiwat he muita lahjoja: kulta- ja hopea-astioita, pyhää sawua ja uhri-eläimiä. Nämä lahjat eiwät olleet waadittuja; niitten kautta osoittaa Israel kiitollisuutensa Herraa kohtaan ja ilonsa siitä armosta, mikä heille todistuksen majan antamisen kautta oli tapahtunut.

Seurakunnan maja oli siis walmis, ja Herra otti asuntonsa siihen; hänen kunniansa kirkkaus näkyi armo-istuimen päällä. Keskelle Israelilaisten leiriä asetettiin seurakunnan maja. Sen läheisyydessä majailiwat Lewiläiset ja käytäwän edessä papit; sen ympärille asettuiwat Israelin sukukunnat leiriin, kullekin siwulle 3 sukukuntaa, joista keskimäinen kantoi lipun ja kulki matkalla edellä. Leirin asema näkyy tässä alempana.

*) Siklistä katso s. 227.

Tämä leirin asemakin selwästi osoitti Jehowan asumista kansansa keskellä. Ihanan näyn tarjosi tämä leiri. Pakanallinen profetta Bileamkin Jordanin itäpuolella, nähdessään Israelin leiriytyneenä ja Herran majan leirin keskellä, huudahtaa: **Kuinka kauniit owat sinun majas, Jaakob, ja sinun asumas, Israel! Ne lewitetään niinkuin ojat, niinkuin yrtlitarhat wirran wieressä, niinkuin aloepuut, jotka Herra istuttaa, niinkuin cedripuut weden tykönä** (4 Moos. 24, 5. 6).

Määrätyssä järjestyksessä piti kansan myös matkalla kulkea. Liiton arkki kannettiin luultawasti etupäässä (4 Moos. 10, 33; Joos. 3, 3. 6), koska Herra itse johti kansaa ja armo-istuin oli hänen asuntonsa. **Juudan** lippu ja sen kanssa Isaskar ja Sebulon käwi kansan etupäässä; sitte seurasiwat järjestyksessä **Ruben** lippuineen, **Lewiläiset** kuljettaen majan osat kaikkinensa, **Dan** ja wihdoin **Efraim** lippuineen. Kun matkalle lähdettiin, piti pappien antaman merkkiä kullekin kansan osastolle puhaltamalla „wahwasti" hopeatorwiin*)

*) Nämä hopeatorwet eli pasunat käytettiin myös kansan kokoon kutsumiseksi seurakunnan majalle tahi päämiesten ja „tuhanten esimiesten" kokoonkutsumiseksi; kussakin tapauksessa puhallettiin eri tawalla.

Herra tosin itse antoi warsinaisen lähdön merkin, sillä kun pilwi, joka muutoin sijaitsi seurakunnan majan yli, nousi ylös, silloin piti Israelin lähteä matkalle. Niinkauan kuin se taas pysyi paikoillaan, piti heidän olla alallansa. „Herran käskyn jälkeen oliwat he sijallansa, ja Herran käskyn jälkeen he matkustiwat."

Toisen wuoden ensimmäisessä kuussa oli pääsiäisjuhla Herran säätämässä järjestyksessä wietetty. Kaikki oli nyt walmistettu matkalle ja odotettiin ainoastaan Herran merkkiä.

Toisen kuukauden 20 p:nä kohosi pilwi todistuksen majan päältä. Silloin läksiwät Israelilaiset Sinain wuoren tyköä waeltamaan. Ja pilwi, joka oli ollut majan päällä, näkyi ylhäällä yli joukkojen, niinkuin suojellen heitä. Hobab, Moosekseen lanko, Midianin papin poika, seurasi Mooseksen pyynnöstä Israelin mukana, jotta hän, joka tunsi korwen matkat, olisi heidän „silmänään" s. o. antaisi neuwoa monessa tarpeellisessa asiassa (niinkuin esim. lähteistä ja laidunpaikoista). Herran pilwi ei näet osoittanut muuta, kuin paikkaa missä piti asettuman leiriin.

Mooses, tämä uskollinen Herran palwelija, ei koskaan mielestään jättänyt tärkeätä wirkaansa ja sitä kansaa, jota hän johti. Hän tiesi, että kaikki riippui Herran armollisesta awusta ja läsnä-olosta. Kun todistuksen arkki ja kansa matkusti, huokasi hän: **Herra, nouse, että wihollises hajoitettaisiin, ja ne, jotka sinua wainoowat, pakenisiwat edestäs.** Ja kun arkki lepäsi, huokasi hän; **palaja, Herra, niitten monen kymmenen tuhannen tykö Israelissa.** Niin nöyrä ja wirastaan waarinottawa oli Mooses. — Tässä on meille hywä esimerkki ja opetus. Tuleehan meidänkin, joko olemme matkalla tahi kotonamme, huoata alinomaa Herran tykö, joka aina on meitä läsnä ja aina woi meitä auttaa. Ja tuleehan erittäinkin seurakunnan opettajien ja lasten opettajien alinomaa uskoa opetettawiansa ja johdatettawiansa Herran haltuun ja rukouksessa kantaa heidän asiansa Herran eteen.

Israel waelsi nyt kolme päiwää, siksi kun „pilwi seisahti Paranin*) korwessa" (4 Moos. 10, 12). Täällä asetuttiin ensikerran leiriin. Israel oli Sinain luona oppinut tuntemaan taiwaan ja maan Herraa suureksi ja woimalliseksi; se oli saanut erinomaisia osoituksia Herran laupeudesta ja hywyydestä heitä kohtaan. Tämän johdosta Israelin olisi pitänyt iloisena ja tyytywäisenä waeltaa sekä kuuliaisuudessa ja kärsiwällisesti kestää matkan waiwat. Mutta kuinka oli Herran kansan laita? Kolme päiwää oliwat he waeltaneet korwessa ja — jo alkaa napina taas kuulua. Raamattu ei kerro syytä tähän napinaan; se sanoo waan, että kansa napisi „kärsimättömyydestä." Mutta me woimme arwata, että matkan waiwaloisuudet oliwat tähän syynä. Kansa oli Sinailla tottunut mukawampaan elämään; nyt kun matkan rasitukset kohtasiwat, unohtiwat he kohta Herran hywät työt. — Semmoinen on ihmisen luonto. Ja semmoinen se on wielä nytkin. Ellei Herra kuritukfen kautta meitä ojentaisi ja taiwuttaisi, ellei hän osoittaisi meitä kohtaan erinomaista pitkämielisyyttä, olisimme kaikki hukassa. Sentähden owat Herran rangaistukset ja wihan ilmaukset Herran kansalle hyödyksi, waikk'eiwät uskottomat ihmiset sitä woi käsittää. Katselkaamme waan tarkoin Israelin historiata, niin saamme tässä asiassa paljon oppia.

Herran wiha julmistui kansan napinan tähden, ja „Herran tuli syttyi heidän keskellänsä ja poltti äärimmäiset heidän leirissänsä." Salama luultawasti löi kansaa kuoliaaksi. Silloin Moses rukoili Herraa kansan puolesta, ja „tuli asettui." Tämä paikka sai tästä tapauksesta nimen **Tabeera** s. o. palopaikka.

Mutta ei tässä wielä kaikki. Kansan tottelemattomuus ei pysähtynytkään tähän napinaan, joka muutoin oli 8:s

*) Paran'in korpi ulottuu Sinain wuoristosta aina Kadekseen asti Kanaanmaan etelärajoille ja itäänpäin Arabah laaksoon asti. Nykyään kantaa se nimen **et-Tih**.

järjestyksessä siitä lukien, kuin kansa Egyptistä läksi. Se sekalainen kansa, joka oli seurannut Israelia Egyptistä ja josta jo ennen on mainittu, tuskastui taas ruokaan, mikä heille annettiin. Alituinen manna heitä ikäwystytti; he muisteliwat sitä lihaa, niitä „kurkkuja, melonia ja puurlaukkaa" y. m., joita Egyptissä ruusaasti syötiin. Tämä tyytymättömyys ja himoitseminen lewisi myös Israelin lapsiin, niin että he itkiwät ja walittiwat: „kuka antaa meille lihaa syödäksemme?" — Woi sitä kansan kurjuutta ja uppiniskaisuuden suuruutta! Mutta katsokaamme waan itseämme. Kuinka on oma laitamme? Olemmeko paremmat Israelin kansaa himojamme hillitsemään ja kuuliaisuudessa pysymään?

„Herran wiha julmistui suuresti, ja Moses myös pani sen pahaksi." Mitä Herra nyt aikoo tehdä? Mooses, joka tietää welwollisuutensa olewan Herran lupauksien nojalla johdattaa kansaa Kanaanmaalle, ja joka myös kokemuksesta tuntee woimattomuutensa kansan uppiniskaisuuden suhteen, kääntyy Herran puoleen ja kantaa asian hänen eteensä. Mooses on suuresti tuskastuneena; hän sanoo: „miksi sinä niin ahdistat sinun palwelijaasi", ja walittaa kansan johdatuksen kuorman raskautta, sanoen: „en minä yksinäni woi kantaa kaikkea tätä kansaa, sillä se on minulle ylön raskas. Ja jos sinä niin teet minulle, niin lyö minua kohta kuoliaaksi, jos muutoin olen armon saanut sinun edessäsi." Ja Herra, aina uskollinen, kallistaa korwansa Mooseksen walitukselle ja täyttää samalla sekä Mooseksen pyynnön että kansan tahdon. Hän käskee Moosesta kokoamaan majan owen eteen 70 miestä Israelin wanhimmista ja päämiehistä — ja lupaa antaa heille siitä hengestä, joka Mooseksen päällä on, niin että he kantaisiwat „kansan kuormaa" Mooseksen kanssa. Ja kansalle lupaa Herra antaa lihaa yhdeksi kuukaudeksi, niin että heidän pitää yltäkyllin saaman. Kahden miljonan joukolle lihaa!? Mooses ei tätä tahdo uskoa, niin että Herran täytyy hänelle wakuuttaa: **onko Herran käsi**

lyhetty? Nyt tulet näkemään, tapahtuuko sinun minun sanani jälkeen, wai eikö?

Herran sana käwi toteen. Wanhimmat walittiin, ja Herra antoi heille Mooseksen hengestä, jonka johdosta he „ennustiwat“ *) kansan keskellä. Silloin sanoi Joosua, Mooseksen palwelija: „minun herrani Mooses, kiellä heitä.“ Joosua arweli, että tämä ennustamisen lahja yksinomaisesti kuului Moosekselle. Mutta Mooses sanoi: „Jospa kaikki Herran kansa ennustaisi, ja Herra antaisi henkensä heihin tulla!“ Sen jälkeen nousi tuuli ja tuotti merestä suuren joukon peltokanoja, niin että ne peittiwät maan päiwäkunnan matkan leirin ympärillä ja paikoittain lähes 2 kyynärää korkealta. Silloin kansa nousi ja kokosi peltokanoja koko sen päiwän, seuraawan yön ja toisenakin päiwänä, niin että kukin oli wähintäin koonnut 10 homoria. **) Tämä oli riittäwä kauaksi aikaa. Linnut arwatenkin kuiwattiin auringossa, jotta ne säilyisiwät. Näin tyydytettiin kansan halu; nyt heillä oli lihaa runsaasti syödä.

Herra oli Mooseksen kautta käskenyt kansaa pyhittämään itseänsä, jotta he sitten söisiwät lihaa. Jos he olisiwat Herran käskyä noudattaneet, niin ei olisi se rangaistus heitä kohdannut, mikä nyt seurasi. Himojansa hillitsemättä he nauttiwat lihaa, ja sentähden „löi Herra heitä sangen suurella rangaistuksella, kun liha wielä oli heidän hammastensa wälissä.“ Näin sai kansa himojensa palkan. Tämä paikka nimitettiin: **Himohaudat**, „sillä siihen on haudattu himoitsewa kansa.“

Himohaudoilta waelsi kansa sitten ja pysähtyi **Hazerothiin.**

---

*) Tämä ennustaminen, joka osoittihe profetallisesti innostuneissa sanoissa ja liikkeissä, oli niinmuodoin henkilahjan tuottamaa, niinkuin näemme olleen ensinmäisessä kristillisessä seurakunnassa (Ap. t. 19, 6). Ennustamisen kyky heistä sitten häwisi (4 Moos. 11, 25), waikka henki heissä eteenkinpäin tietysti waikutti salaista ja säännöllistä työtään.

**) Oikeemmin: Homer (eli Kôr) katso tästä s. 195.

Raamatun kertomuksesta päättäen oliwat Tabeera ja Himohaudat lähellä toisiaan, eiwätkä olleet eri pysäyspaikkoja. Hazeroth tulisi niinmuodoin olemaan tois'na warsinaisena pysäyspaikkana. Niin se on lueteltukin 4 Moos. 33 luwun luettelossa, jossa Tabeeraa ei mainitakaan.

Israelilaisten matka Sinailta käwi nähtäwästi er-Raha tasangolta es-Scheikh laakson kautta koillista kohden. He waelsiwat et-Tih wuoriselänteen kaakkoisen haaran yli, ja niin oliwat he kolmen päiwän perästä Paranin korwessa. Tämä „suuri ja hirmuinen korpi" (5 Moos. 1, 19) ulottui Paranin (nykyään et-Tih) wuoresta (Sinain pohjoispuolella) aina Kanaanmaan etelä rajoille asti. Hazeroth on myöskin Paranin korwessa ja noin puolella matkalla Sinain ja Kadeksen wälillä. 5 Moos. 1, 2 sanoo, että oli 11 päiwänmatkaa Horebin ja Kades-Barnean wälillä.

Täällä Hazerothissa tapahtui taas tapaus, joka oli omiansa osoittamaan ihmissydämmen ylpeyttä ja uppiniskaisuutta. Itse kansa näkyy olleen nöyrtyneenä Himohautain tapausten johdosta, mutta Mirjam, Mooseksen oma sisar, ja luultawasti Mirjamin yllytyksestä, Aaron, Mooseksen weli ja apulainen sekä samalla ylimmäinen pappi, puhuwat nyt Moosesta wastaan. Syyksi he nähtäwästi panewat sen seikan, että Mooses oli nainut Etiopialaisen waimon*), mutta oikeana syynä oli Mirjamin kateus. He sanowat näet: „puhuuko Jumala ainoastaan Mooseksen kautta? Eikö hän puhu meidänkin kauttamme?" Heidän mielestänsä oli Mooses korottanut itsensä arwoon, jota hänellä ei ollut enemmän kuin Mirjamilla ja Aaronilla. Mooses waikenee eikä rupea arwoansa puolustamaan. Ihmeellinen nöyryys ja maltillisuus! Mutta Herra ei waikene. Pilwi ilmestyy seurakunnan majan owessa ja Herra puhuttelee Aaronia ja Mirjamia, sanoen heille, että hän ilmoittaa itsensä tawalliselle profetalle näkyjen ja unien kautta, mutta Moosekselle, „joka

*) Etiopialainen, oik. Kuschilainen. Kuschin maana pidettiin tawallisesti Etiopiaa, Egyptin eteläpuolella. Mutta Kuschilaisiksi sanottiin ylimalkain etelämaalaisia. Kuschilainen oli ylenkatseellinen nimitys. Asia on joko niin, että Ziporaa, joka oli Midianilainen, sanotaan tässä Kuschilaiseksi, tahi niin, että Zipora oli kuollut, ja Mooses oli toisen emännän nainut.

koko minun huoneessani on uskollinen", hän puhuu „suusta suuhun ja näkywäisesti, ja ei tapauksilla, ja hän näkee Herran muodon." „Miks'ette siis peljänneet puhua palwelijaani Mooseesta wastaan?" Näin Herra itse opettaa uppiniskaisia kadehtijoita. Ja he saiwatkin tuntea Herran wihan. Pilwi meni pois majan luota, ja kun Aaron kääntyi Mirjamin puoleen, niin katso, lumiwalkea spitali peitti Mirjamin. Silloin Aaron tunsi syntinsä ja rukoili armoa. Ja Mooses huusi Herran puoleen Mirjamin edestä: „Ah Jumala, paranna häntä." Herra kuulikin hänen rukouksensa, ja Mirjam parani; kuitenkin piti hänen olla suljettuna 7 päiwää ulkona leiristä, ennenkuin hän jälleen otettiin kansan yhteyteen. — Mooses siis tässä jätti koston Herralle; itse antoi hän uppiniskaisille kadehtijoille anteeksi ja rukoili heidän edestänsä. Ja Herrakin säästi Mirjamin Mooseksen tähden.

---

34. Wakoojain lähettäminen.

4 Mos. 13—15 l.

Aika lähestyi, että Israelilaisten piti omistaman se maa, mikä oli heille luwattu. Waikka kansa oli niin usein osoittanut kelwottomuuttaan ja uppiniskaisuuttaan, oli Herra kuitenkin sen anteeksi antanut ja pysyi uskollisena lupauksessaan. Hazerothista waelsi kansa eteenpäin ja läheni Kanaanmaan rajoja. He oliwat jo tulleet Paranin korwen pohjoisimpaan eli koilliseen osaan, **Kades** eli **Kades-Barnea** nimiseen paikkaan, ja siitä ainoastaan askel wielä, niin olisiwat Kanaanmaan kansojen keskellä. Mutta, kysymme, oliko tämä uppiniskainen, kiittämätön ja himokas kansa mahdollinen pääsemään luwattuun maahan ja woittajana kukistamaan monta kansaa? Onko heidän uppiniskaisuutensa ja hillitsemätön himonsa, jota he owat kaiken matkaa osoittaneet, nyt asettuwa, niin että heidän mielensä taipuu Herran

tahdon kuuliaisuuteen, wai eikö se päinwastoin ole kiihtywä yhä korkeammalle ja kantawa wielä katkerampia hedelmiä kuin tähän asti? Ihmisen pahuus ja intohimot eiwät niin pian kukistu. Joka syntiä wapaasta tahdostaan harjoittelee, tulee synnin orjaksi. Katsokaamme kuinka Israelin kansan käwi.

Israelilaisten tultua **Kadekseen***), kehoitti Mooses heitä rohkeasti lähtemään Kanaanmaalle omistamaan heille luwatun maan. Mutta kansa oli pelon-alainen ja tahtoi ensin lähettää miehiä tutkimaan maata (5 Moos. 1, 20 ss). Herra suostui tähän kansan pyyntöön ja käski Moosekseu walitsemaan yhden miehen kustakin sukukunnasta wakoomaan maata. Kaksitoista miestä siis läksi matkalle, joitten seassa mainittakoon **Kaleb** Jefunne'n poika, Juudan suwusta, ja **Joosua** Nun'in poika, Efraimin suwusta. Joosuan oikea nimi oli Hosea (= pelastus), mutta Mooses oli sen muuttanut Joosuaksi (Joosua = Herra on pelastus). He wakoiwat maan aina sen pohjoiseen osaan saakka, „Zin'in korwesta Rehob'iin asti"**) Myöskin käwiwät he Hebronissa patriarkkain wanhassa asuin- ja hautauspaikassa, ja leikkasiwat Eskol'in laaksosta wiinirypäleen, jota sitten kaksi miestä kan-

*) Paranin (nykyisen Et-Tih) korwen pohjois-osassa, el Arisch laakson (Raamatussa „Egyptin wirran") ja el Arabah-laakson (kuolleesta merestä Punaisen meren Akabah lahteen päin juckfewan laakson) wälillä on wuorimaa eli ylänkö nimeltä Azâzimat. Tämän ylängön länsi-osassa, sen kulkutien warrella, joka wiepi Sinailta Hebroniin (nyk. el Chalîl), on Kades, joka nykyjään kantaa nimen Ain-Kudés, ja jossa wieläkin on wesirikas lähde. 4 Moos. 33 l:ssa löytywän pysähdyspaikkain luettelossa ei mainita kansan tulleen Kadekseen, waan sanotaan niitten matkustaneen Hazerothista Ritmaan. Tämä Ritma on siis nähtäwästi sama kuin Kades, tahi oli se Kadeksen lähteen lähellä. Ja todellakin löytyy wielä nykyään aiwan lähellä Ain-Kudés'ia laakso, jonka nimi on Wadi (laakso) Retemât.

**) Zin'in korpi on oikeastaan itäinen osa Paranin korpea, Kadeksesta Arabah-laaksoon asti. Rehob on Kanaanmaan pohjoisessa osassa lähellä Sidon'ia.

toi korennolla*); niin myös toiwat he mukanaan granatiomenia ja fikunia. Nämä oliwat osoituksia maan hedelmällisyydestä.

Neljänkymmenen päiwän kuluttua palasiwat he takaisin Kadekseen odottawan kansan tykö ja tekiwät tilin matkastansa. He kertowat maan olewan hedelmällisen, „jossa rieskaa ja hunajaa wuotaa", ja näyttäwät mukana tuodut hedelmät. Myöskin kertowat he, että „Amalekilaiset asuwat etelän puolella maata, Hetiläiset ja Jebusilaiset ja Amorilaiset asuwat wuorilla, Kanaanealaiset asuwat meren tykönä ja Jordanin rannalla", sekä että maassa oli „wahwat ja suuret kaupungit." Tämä oli kaikki totta, mutta he puhuwat muutakin, mikä ei ollut aiwan totta. He sanowat: „emme taida mennä sitä kansaa wastaan, sillä he owat meitä wäkewämmät", ja lisääwät, että „maa syö asujansa" sekä että siellä oliwat jättiläiset, „Enakin pojat" **), ja „me olimme omissa silmissämme niinkuin heinäsirkat", nim. heidän rinnallansa. Tähän heidän puheesensa oli syynä heidän pelkonsa. He pelkäsiwät Kanaanmaan lukuisia asukkaita ja niitten warustettuja kaupunkeja. Ja tämä pelko saattoi heidät sekä unohtamaan sen, että Jumala oli Kanaanmaan Israelin kansalle luwannut, että myös tuomaan kansalle wääriä tietoja. Ja kuitenkin oliwat he Mooseksen walitsewat luottamusmiehet! — Niin pian woi ihminen kadottaa uskalluksensa Jumalaan. Niin pian woi hän, kadotettuaan uskalluksensa, joutua walheen hengen waltaan. **Luottakaat Herraan iankaikkisesti; sillä Herra, Herra on iankaikkinen kallio** (Jes. 26, 4).

*) Hebronin ja Jerusalemin wälisellä tiellä olewassa laaksossa kaswawat wieläkin suurimmat ja parhaimmat wiinamarjat koko maassa. Kymmenen ja 12 naulan painoisia rypäleitä tapaa siellä usein. Wakoojat eiwät tietysti kantaneet rypälettä korennolla sen raskauden tähden, waan sen säilyttämisen tähden.

**) „Enakim", Enakilaiset niminen wanha kansa asui Hebronissa, johon he oliwat asettuneet Abrahamin ajan jälkeen. Heidän esi-isänsä oli Arba, jonkatähden Hebronia sanottiin Arban kaupungiksi (esim. Joos. 15, 13. 14).

Wakoojain joukossa oli kuitenkin kaksi miestä, jotka pysyiwät uskalluksessaan, nim. Joosua ja Kaleb. He wakuuttiwat kansalle: „*käykäämme rohkeasti ja omistakaamme maa; sillä kyllä me sen woitamme.*" Mutta kansa ei kuunnellut Joosuan ja Kalebin sanoja. Wakoojain enemmistön walheellinen henki sai woiton, ja pelko ja epäilys walloitti koko kansan. „Kaikki seurakunta nousi ja rupesi parkumaan; ja kansa itki sen yösen." Waan ei tässä wielä kyllä. Tämä kansan pelwon ja epäilyksen synnyttämä suru ei ollut suru elämäksi, waan oli suru kuolemaksi. Se synnytti uppiniskaisuuden Jumalata wastaan ja kapinallisen mielen. He napisiwat Moosesta ja Aaronia wastaan ja toiwoiwat itsensä Egyptiin takaisin. He nurisiwat: „miksi Herra wie meitä tälle maalle miekalla surmattawiksi?" ja sanoiwat toinen toisellensa: „asettakaamme päämies ja palatkaamme Egyptiin." Uskolliset wakoojat Joosua ja Kaleb repäsiwät waatteensa ja koettiwat sekä wakuuttaa kansalle maan hywyyttä ja Jumalan woimallista suosiota, että waroittaa uppiniskaisuudesta Jumalata kohtaan. Mutta kaikki turhaan. Kansa huusi, että Joosua ja Kaleb piti kiwitettämän kuoliaaksi.

Tämä oli kymmenes kerta, että kansa näin napisee ja riehuu uppiniskaisuudessaan. Mutta tämmöisessä woimassa heidän uppiniskaisuutensa ei ollut wielä tähän asti ollut. Huolimatta Herran suurista armotöistä ja woimallisesta johdatuksesta, huolimatta Herran antamista opetuksista ja rangaistuksista, ja nyt juuri, lähellä Kanaanmaata, lähellä lupauksien toteutumista, yltyy Israelin kansa semmoiseen kapinallisuuteen, että päättäwät palata Egyptiin takaisin! Ihmeellinen sydämmen kowuus, röyhkeys ja ymmärtämättömyys! Onko tämä Herran kansan tekoa?! Kuinka kauan on Herra kärsiwä tämmöistä? Eikö olisi jo aika hyljätä ja häwittää pois tämmöinen kansa? Eihän tämmöinen kansa ansaitse saada osakseen niitten lupauksien hywyyttä,

joita Herra oli esi-isille luwannut, koska se oli niin monasti liittonsa rikkonut! Niin me ihmiset woisimme ajatella. Mutta mitä Herra todellakin on tekewä tälle kansalle?

Israelin kansa, Herran oma kansa, on mielestämme kurja kansa. Mutta semmoisiahan me olemme kaikki luonnostamme, sinä, minä, ja kaikki ilman erotuksetta. Ellei Herra meitä ojenna, kurita ja opeta, ja ellei hän joka päiwä armollisesti anna syntiämme anteeksi armostaan Poikansa weren sowinnon tähden, niin joudumme kaikki hukkaan. —

Mitä Herra todellakin on tekewä? Antaako hän anteeksi? Kärsiikö hän wielä? „Mooses ja Aaron lankesiwat kaswoillensa koko Israelin lasten seurakunnan edessä.“ Wapisewin sydämmin owat he nöyrässä ja rukoilewassa odotuksessa Herran edessä, mitä Herra nyt aikoisi tehdä. Silloin „Herran kunnia näkyi seurakunnan majassa kaikille Israelin lapsille.“ Herra tulee kunniassaan ankarana tuomarina, kuluttawaisena tulena. Herra puhuu Moosekselle: „Kuinka kauan tämä kansa pilkkaa minua?“ ja ilmoittaa tahtowansa häwittää tämän kansan ja tehdä Mooseksesta suuremman ja wäkewämmän kansan. Mutta Mooses, ihmeteltäwä uskollisuudessaan kansan johtajana, ihmeteltäwä uskalluksessaan Jumalaan, ei katso omaa kunniataan, waan rukoilee kansan edestä. Hän walittaa Herralle, että Egyptiläiset ja Kananealaiset silloin sanoisiwat, ettei Herra woinutkaan wiedä kansaansa Kanaanmaalle, waan hänen on täytynyt surmata heidät korwessa, ja turwautuu Herran omaan sanaan, kun hän on luwannut olla laupias, armollinen ja pitkämielinen (2 Moos. 34, 6) ja lopuksi: „Niin ole armollinen tämän kansan rikokselle sinun suuren laupeutesi tähden; niinkuin sinä tälle kansalle annoit anteeksi hamasta Egyptistä tähän asti.“ Ja Herra on edelleen laupias ja pitkämielinen. Hän antaa anteeksi. Hän lausuu Moosekselle: „minä annoin sen heille anteeksi sanas jälkeen.“

Israel oli niin monta kertaa ja niin suuresti rikkonut, ja saapi kuitenkin anteeksi! Sellainen pitkämielinen armahtaja on Herra wielä nytkin. — Mutta yksityiset Israelilaiset eiwät kuitenkaan jää ilman rangaistusta. Herra sanoo: „mutta niin totta kuin minä elän, täytetään koko maailma Herran kunnialla.“ Herran kunnia waatii, että synti rangaistaan. Synti aina wetää ajallisen rangaistuksen päällensä, waikka Herra antaisikin sen anteeksi. Ei yksikään niistä miehistä, jotka owat 20 ikäwuotta täyttäneet, jotka siis itse täydellisesti wastaawat toimistaan,ja owat 10 kertaa, huolimatta Herran kunniasta ja merkeistä, häntä kiusanneet ja pilkanneet, ei yksikään niistä pääse luwattuun maahan, waan heidän ruumiinsa pitää korwessa lankeeman. Heille on käypä, niinkuin he itse oliwat puhuneet kapinallisessa mielessään (14, 2), mutta heidän lapsensa, jotka he walittiwat joutuwan saaliiksi (14, 3), on Herra johdattawa luwattuun maahan. Neljäkymmentä wuotta, Kanaanmaan wakoomis-ajan päiwäluwun mukaan, täytyy heidän kuluttaa umpeen korwessa, ja heidän lapsensakin saawat tällä ajalla kärsiä heidän tähtensä. Ja jo huomispäiwänä täytyy heidän palata ja matkustaa „korpeen Punaisen meren tietä myöten.“ Näin julistaa Herra Moosekselle ja wahwistaa sanansa walan kautta, joten se pysyy peruuttamattomasti wahwana. Mutta wakoojat, jotka oliwat tuoneet pahan sanoman maasta, kuoliwat kaikki „Herran rangaistuksesta“, paitsi Joosuata ja Kalebia, jotka saiwat armon.

Sangen opettawainen on tämäkin tapaus. „Ei Jumala anna itseänsä pilkata.“ Kansan, kokonaisena katsottuna, Israelin kansakunnan, säilytti Jumala, mutta yksityiset henkilöt saiwat rangaistuksen. Herra oli Sinain wuorella sanonut: „Etsikkopäiwänä minä kostan heidän rikoksensa“ (2 Moos. 32, 34), ja nyt piti Herra sanansa. — Nämä ihmiset, joitten nyt piti korpeen kuoleman, jotka eiwät saaneet luwattua maata nähdä, oliwat ylistäneet Jumalata Punai-

sen meren luona, oliwat nähneet Jumalan kunnian Sinailla ja kaikki hänen suuret armotyönsä, oliwat saaneet Herran käskysanat ja ottaneet osaa Herran majan walmistamiseen, mutta oliwat kaikki syntiä tehneet; ja sentähden heidän täytyi korwessa kuolla. Tässä oli sukukuntien päämiehet, joitten seassa Judan ruhtinas Nahesson, Kristuksen pyhän sukukunnan jäsen (Matt. 1, 4), tässä oli 70 wanhinta, Moosesksen apulaiset, joitten päällä Jumalan Henki oli lewännyt (4 Moos. 11, 25 ss.), tässä oli monta jaloa henkilöä; olipa wihdoin heidän joukossaan itse Mooses ja Aaron, jotka myös kuoliwat saamatta nähdä Kanaanmaata, koska oliwat syntiä tehneet. Luther sanoo tämän johdosta: „Mikä mieli olisi niin ylpeä, jota ei tämmöinen ihmeellinen Jumalan tuomion esimerkki murtaisi ja nöyryyttäisi? Sentähden kuuluukin (sanassa): **joka seisoo, katsokoon, ettei lankee.**"

Kun Mooses ilmoitti tämän Herran tuomion Israelin kansalle, niin he murehtiwat suuresti. Nyt he wasta käsittiwät sen asian tärkeyden, jonka oliwat uppiniskaisuudessaan hyljänneet. Olla niin lähellä luwattua, ihanata maata, ja tulla hyljätyksi ja työnnetyksi elinpäiwiksi korwen surkeuteen! Tämä saattoi heidät murehtimaan. Tämä murhe ei kuitenkaan ollut sitä laatua, että se olisi heitä nöyryyttänyt Jumalan edessä, waan päinwastoin saattoi se osan kansasta uuteen uppiniskaisuuteen. Seuraawana aamuna meniwät he wuoren kukkulalle ja sanoiwat: „katso tässä me olemme, ja menemme siihen paikkaan, josta Herra on puhunut; sillä me olemme syntiä tehnyt". He olisiwat nyt mielellänsä jälleen hywäksi tehneet, mitä oliwat rikkoneet. Oikeata katumusta tämä ei kuitenkaan ollut, waan päinwastoin uppiniskaisuutta. Oikea katumus antautuu Herran sanan ja rangaistuksen alaiseksi. Mutta Mooses sanoi heille: „miksi te rikotte Herran sanan? ei se teille menesty. Älkää menkö, sillä ei Herra ole teidän kanssanne." Pilwi

pysyi majan päällä ja Mooses ynnä liiton arkki jäiwät leiriin. Mutta uppiniskainen osa kansaa läksi waeltamaan wuorille päin. Silloin Amalekilaiset ja Kananealaiset, jotka wuorilla asuiwat, hyökkäsiwät heidän päällensä, löiwät heidät ja ajoiwat heitä takaa aina **Hormaan***) asti. — Ihmisen sydän häälyy uppiniskaisuuden ja pelkuriuden wälillä. Yhtenä päiwänä Israelilaiset kieltäytywät menemästä Kanaanmaalle, eiwät myöskään suostu menemään korpeen takaisin; toisena menewät he wäkisin Kanaanmaalle. Mutta synniksi tuli heille olla menemättä, synniksi tuli myös meneminen. Synniksi tulee kaikki, jota ei uskossa ja kuuliaisuudessa tehdä (Room. 14, 23).

Jumalan tapa on lohduttaa niitä, joita hän on lyönyt. Samoin tässäkin. Hän käskee edellä kerrotun tapauksen jälestä Mooseksen puhumaan kansalle Kanaanmaan warmasta omistamisesta ja uhreista, joita heidän tulee siellä kantaa (15 l.).

---

35. Korah'in kapina.

Num. 16—19 l.

Edellä kerrottujen tapausten johdosta kansa ei wielä ottanut nöyrtyäksensä. Wielä Kadeksessa olon aikana, niinkuin näkyy, nousiwat **Korah**, Lewiläinen, Kahatin lapsista ja Mooseksen serkku, ja **Datan, Abiram** ja **On**, Rubenin suwusta, Moosesta wastaan. Heihin oli yhtynyt 250 kuuluisata miestä kansasta. He syyttiwät Moosesta ja Aaronia siitä, että he oliwat korottaneet itsensä kansan yli ja ruwenneet sitä johtamaan, waikka koko „Herran kansa on pyhä ja Herra itse asuu sen keskellä.“ Korah waati itselleen ja su-

*) Sen paikan wanhempi nimi oli Zephat (Tuom. 1, 17), joka oli Kanaanmaan walloituksen jälkeen Simeonin suwun alueesen kuuluwa kaupunki. Meidän aikanamme on löydetty Zepâtan rauniot noin 38 kilometriä pohjoiseen päin Ain-Kudès lähteestä. Tämä Zepâta on warmaan wanha Zephat.

wulleen pappeutta; toiset kapinoitsijat nähtäwästi waatiwat itselleen etusijaa johdannossa, koska he oliwat Rubenin, Israelin esikoisen suwusta. Mooses pyysi Korah'ia ynnä hänen 250 seuralaistansa seuraawana päiwänä kokoontumaan seurakunnan majan owen eteen; siellä piti heidän kaikkien suitsutus-astiat kädessä suitsuttaman Herran edessä, ja silloin oli Herra osoittawa, kuka hänen omansa on. Mooses antaa Herran päättää tässä asiassa. Sen jälkeen nuhtelee hän Korah'ia ynnä muita Lewin lapsia heidän kiittämättömyydestänsä ja ynseydestänsä Jumalata wastaan, kun he eiwät tyydy siihen, että Herra oli heidät erottanut majan palwelukseen, waan pyytäwät nyt pappeutta. Sitten antaa hän kutsua Datanin ja Abiramin myös seurakunnan majan luo; mutta he kieltäytywät tulemasta ja lausuwat röyhkeitä ja jumalattomia sanoja wastaukseksi. Silloin wihastuu Mooses ja sanoo Herralle: „älä käännä itseäs heidän ruoka-uhrinsa puoleen."

Seuraawana päiwänä kokoontuwat Korah ynnä hänen 250 kumppaniansa seurakunnan majan owen eteen, ja Mooses ja Aaron owat myös siinä heidän kanssaan. Kapinoitsijat oliwat saaneet suuren joukon yllytetyksi, niin että kansa nyt myös kokoontuu majan luo walmiina liittymään kapinoitsijoihin. Tämä oli ratkaisewa ja kamala hetki. Nyt Herra ei woi olla woimaansa ilmoittamatta. „Silloin Herran kunnia näkyi kaikelle kansalle." Herra tulee taas kiiwaana kostajana. Ja nyt hän puhuu Mooseksille ja Aaronille: „Erottakaat itsenne tästä joukosta; niin minä äkisti heidät hukutan." Silloin he lankeewat kaswoillensa ja sanowat: „Jumala, kaiken lihan henkein Jumala; jos yksi mies on syntiä tehnyt, tahdotkos antaa wihas julmistua kaikkea kansaa wastaan?" He rukoilewat kansan edestä, joka oli kapinoinut heitä wastaan. Tässä Mooses taas osoittaa itsensä uskollisena wälimiehenä ja johtajana, ja Aaron yhtyy häneen. Herra kuuleekin heidän rukouk-

sensa; hän luopuu uhkauksestansa, säästää kansan ja kääntyy ainoastaan niitä rankaisemaan, jotka owat etupäässä syypäät. Näin on Herra jo monta kertaa antanut anteeksi kansalle ja liewittänyt tuomionsa Mooseksen esirukouksen tähden. Nyt puhuu Mooses Herran käskystä kansalle ja pyytää heitä pakenemaan Korah'in, Datan'in ja Abiram'in*) majojen ympäriltä. Kansa pakenee edemmäksi heidän majoistansa, ja Datan ja Abiram seisowat perheinensä majainsa owella. Silloin puhuu Mooses: „Siitä tietäkäät Herran minun lähettäneeksi kaikkia näitä töitä tekemään, niin ettei se ole minun omasta sydämmestäni. Jos he kuolewat, niinkuin kaikki ihmiset kuolewat, tahi kostetaan niinkuin kaikille ihmisille kostetaan, totta ei ole Herra minua lähettänyt. Mutta jos Herra tässä jotakin uutta tekee, niin että maa awaa suunsa ja nielee heidän kaikkien kanssa, mitä heillä on, niin että he eläwinä menewät helwettiin (tuonelaan), niin tietäkäät, että nämä miehet pilkkasiwat Herraa."

Kun Mooses oli puhunut nämä sanat, halkesi maa ja nieli Korah'in**), Datanin ja Abiramin sekä heidän perheensä ja kaikki ne ihmiset, mitkä heidän tykönänsä oliwat; maa peitti heidät, niin että kaikkinensa hukkuiwat. Israelilaiset, jotka ympärillä oliwat, kauhistuiwat heidän huutoansa ja pakeniwat. Samoin kohtasi perikato niitä 250 miestä, jotka kapinallisessa mielessä tahtoiwat Herran majassa suitsuttaa. Tuli läksi Herralta ja poltti heidät. — Näin saiwat kapinoitsijat rangaistuksen. Herra on tässä osoittanut itse pitäwänsä huolta kunniastansa ja olewansa kiiwas kostaja. Kuinka woisi toisin ollakaan kansassa, jossa Herra itse on kuninkaana. Toisissa kansoissa ja waltioissa pahuus ei tule aina niin silminnähtäwästi rangaistuksi, ja Herran hä-

*) On'ia ei enään mainita ensinkään; luultawaa on, että hän oli kapinoitsijoista luopunut.

**) Korah'in lapset eiwät tässä hukkuneet (4 Moos. 26, 11); ne mainitaankin wielä myöhemmin Raamatussa.

wäisty kunnia jää usein, niinkuin näkyy, ulkonaisesti kostamatta. Rangaistus ja kosto ei kuitenkaan koskaan jää tulematta. Herran määräykset ja asetukset owat pyhänä pidettäwät; rikokseksi tulee ihmiselle, jos hän mieliwaltaisesti asettuu niitä wastaan, jos hän seuraa omaa tahtoansa eikä nöyryydellä antaudu Herran tahdon alle.

Suitsutus-astiat, joilla ne 250 kapinallista Korah'in seuralaista suitsuttiwat, tåottiin lewyiksi, ja nämä ripustettiin polttouhri-alttarin päälle, jotta Israelissa olisi waroittawa muisto tästä tapauksesta.

Kauhistuksella oli kansa saanut nähdä, kuinka kapinalliset rangaistiin. Heissä olisi pitänyt sen kautta syntyä kauhistus synnin yli, sillä synnin rangaistukseksihan mainitut kauheat tapaukset oliwat tapahtuneet. Mutta niin ei nyt kuitenkaan käynyt. Kansa ei katsonut omaa syntiänsä, waan pysyi uppiniskaisuudessaan ja otti sen pahaksi, mitä oli tapahtunut. Uusi kapina nousi Moosesta ja Aaronia wastaan. Mooses ja Aaron oliwat muka wikapäät; Jumalan rangaistusta ei kansa tahtonut ottaa tunteaksensa. He kokoontuiwat Moosesta ja Aaronia wastaan ja sanoiwat: „te olette tappaneet Herran kansan." Kansa, pitäen itseänsä edelleen Herran kansana, tässä syyttää Moosesta ja Aaronia; mutta itse asiassa oli tämä kapina Jumalata wastaan. Mooses ja Aaron pakenewat todistuksen majaan. Herran kunnia näkyy nytkin majan päällä, ja kosto on lähellä. Herra puhuu Moosekselle: „Paetkaat tästä kansasta, sillä minä surmaan äkisti heidän". Mooses ja Aaron lankeawat nöyrtyytettyinä ja armoa anoowina kaswoillensa, mutta rangaistus alkaa kohta kansan keskellä. Silloin Mooses käskee Aaronia toimittamaan, mitä hänen wirkawelwollisuuteensa tulee; hänenhän pitää ylimmäisenä pappina astua sowittamaan kansaa. Aaron ottaa suitsutus-astian, panee siihen alttarilta tulta ja rientää kansan keskelle. Eläwitten ja kuolleitten keskellä hän käwelee, suitsuttaen Herran suitsutusta ja

sowittaen kansaa, ja niin rangaistus asettuu. Mutta niitä, jotka tähän rangaistukseen kuoliwat, oli 14,700.

Tässä oli kansan uppiniskaisuuden raja, tämmöiset sen hedelmät. Woi sitä ihmissydämmen kowuutta! Niin suuria rangaistuksia tarwitaan, ennenkuin kansa taipuu nöyryyteen. Aaronin pappeus osoittaa tässä itsensä Jumalan asettamaksi. Hänen suitsutuksensa oli Herralle otollinen ja sowitti kansan, kun sitä wastaan Korah'in kumppanit suitsutuksellaan aikaansaiwat sekä itsellensä että kansalle perikadon. Tämän jälestä antoi Herra wielä selwän todistuksen siitä, että hän oli Aaronin walinnut papiksensa. Israelin kansa tarwitsi aistillisia todistuksia, ja Herra, joka oli ruwennut heidän kuninkaaksensa, antoikin heille sellaisia todistuksia. Herra käski Mooseksen ottamaan kultakin 12 sukukunnan päämieheltä mantelipuisen sauwan. Josefin suku antoi yhden sauwan ja Lewi myös. Kuhunkin sauwaan piti kirjoitettaman päämiehen nimi, ja Lewin suwun sauwaan kirjoitettiin Aaronin nimi. Kaikki nämä sauwat kannettiin todistuksen majaan liiton arkin eteen. Kun Mooses seuraawana päiwänä meni majaan, niin katso, Aaronin sauwa wiheriöitsi, kantoi kukkasia ja kypsiä manteleja. Mooses kantoi sauwat ulos kansan eteen, joka sai nähdä Aaronin sauwan ihmeellisen kukoistuksen. Tämä sauwa pidettiin sitten tallella Israelin lapsille merkiksi. — Aaronin sauwan ihme oli selwästi kuwauksellinen. Niinkuin sauwa, joka oli leikattu pois puusta eikä siis luonnollisella tawalla woinut saada rawintoa kukoistaaksensa, waan siihen waadittiin yliluonnollisia elämänneswesteitä, samoin Israelin kansa, joka oli erotettu pois muista kansoista, sai elinnesteitään ainoastaan Herralta, ja samoin myöskin Aaron ja hänen sukunsa, joka oli erotettu nimenomaan Herran palwelukseen, sai elinnesteen, kywyn ja welwollisuuden toimittamaan pappeuttansa yksinomaisesti Herralta.

Näitten tapausten jälkeen ja nähtäwästi niitten johdosta seuraa sitten määräyksiä pappien oikeuksista ja wel-

wollisuuksista (18 l.) sekä niitten puhdistuksesta, jotka kuolleesen satuttamisen kautta owat saastuttaneet itsensä (19 l.).

---

36. Israelin waellus korwessa 38 wuotta. Toinen kerta Kadeksessa. Aaronin kuolema.

Num. 20 l.

Herran lausuma rangaistustuomio uppiniskaiselle Israelille käwi toteen. Wastustaminen ei auttanut; heidän täytyi kääntyä takaisin korpeen. Nöyryyteen pakoitetulla, sywästi murheellisella mielellä he tämän tekiwät. He sanoiwat Mooseksella: „katso, me olemme riutumallamme; me hukumme, kaikki me hukumme.“ — Jumala ei anna itseänsä pilkata.

Aika Egyptistä lähdöstä lukien Kanaanmaan walloitukseen asti oli 40 wuotta (esim. Joos. 5, 6). Koska Israelin kansa läksi Sinailta toisen wuoden alussa ja kohta sen jälestä tuli Kadekseen, ja koska he 40:nnen wuoden ensimmäisenä kuukautena tuliwat toisen kerran Kadekseen, sieltä sitten waeltaakseen Edomilaisten maan ympäri, niin huomaamme sen waelluksen, jolloin Herran lausuma rangaistustuomio toteutui uppiniskaisia Israelilaisia wastaan, kestäneen lähes 38 wuotta (5 Moos. 2, 14). Tältä ajalta ei kerro meille Raamattu juuri mitään. Näyttää siltä, niinkuin Herra olisi kansansa hyljännyt ja antanut heidän, samoin kuin pakanain, waeltaa omia teitänsä. Niin ei kuitenkaan ollut. Herra pysyi samana liiton Jumalana kuin hän ennen oli ollut; pilwen patsas oli majan päällä ja mannaa annettiin edelleen Israelin kansalle. Herra aikoi myös pysyä lupauksessansa. Israelin kansa oli Herran kansa, waikka se oli rangaistuksen alainen. Sentähden sanookin Raamattu (5 Moos. 8, 2 ss): „Muista kaikkea sitä matkaa, jota Herra Jumala johdatti sinun näinä neljänäkymmenenä wuonna kor-

wessa, waiwataksensa sinua, ja koetellaksensa sinua, tietääksensä mitä sydämmessäs oli, josko pitäisit hänen käskynsä, wai ei. — — — Niin tiedä sydämmessäs, että Herra Jumalas on kurittanut sinua, niinkuin mies kurittaa poikaansa." Profetat Jeremia (2, 2. 3) ja Hesekiel (20, 10—26) puhuwat, tekemättä korpiwaelluksessa erotusta eri aikojen wälillä, sekä Israelin lapsuuden rakkaudesta että heidän kowakorwaisuudestansa ja Jumalan armahtawaisuudesta. Näissä paikoissa sekä erittäin prof. Amoksen kirjassa (5, 25. 26) mainitaan kuitenkin, että Israelilaiset korwessa eiwät eläneet Herran säätyjen jälkeen, waan „turmeliwat sabatin", unohtiwat kantaa Herralle uhria ja waelsiwat sydämmessään epäjumalainsa jälkeen. Nämä 38 wuotta oliwat niinmuodoin Israelille waiwan, koetuksen ja murheen aika. Juhlien pitäminen, ympärileikkaaminen (Joos. 5, 2—7) ja ylimalkaan lain sääntöjen noudattaminen jäi osaksi unohduksiin tahi käwi mahdottomaksi kansan hajaantumisen tähden. Kuitenkin kangasti waiwojen ja niitten lukuisien hautojen takana, jotka täällä korwessa kaiwettiin, Kanaanmaa hywyyksineen.

Syy, miksi Raamatun kertomus melkein kokonansa waikenee tältä ajalta, on nähtäwästi se, ettei silloin mitään erinomaista tapahtunut, ainakaan ei semmoisia tapauksia, joitten kautta Israelin historia edistyisi; tällä ajalla ei ollut mitään semmoista edistystä, waan historia ikäänkuin seisoi paikoillaan. 4 Moos. 33 luku mainitsee matkalla Ritmasta Kadekseen 17 pysäyspaikkaa*), jotka lankeewat tälle 38 wuoden ajalle. Koska Israelilla warsinaista päämaalia ei ollut tällä ajalla, niin woimme olettaa, että mainitut pysäyspaikat oliwat paikkoja, joissa todistuksen maja ja niin

*) Näitten Raamatussa mainittujen 17 pysäyspaikan asema on enimmäkseen tuntematon. Ezeon-Geber on lähellä Elath kaupunkia, Punaisen meren itäisen eli Akabah lahden pohjassa; molemmat nämä paikat owat mainitut Salomon historiassa.

sanoaksemme pääkortteri oli sijoitettu, kun kansa oli pienempiin joukkoihin hajaantunut loitompana korwessa karjalaidunten tähden (siihen wiittaa myös 4 Moos. 32, 13).

Waiwan ja murheen aika oli Israelille tämä 38 wuotinen waellus. Korwessa lankesi wähitellen wanhempi polwi, ja hiekkakentällä waalenivat niitten luut, jotka oliwat Punaisen meren luona riemuhuutoja herättäneet ja Sinailla Herran kunnian nähneet. Mitä Jumalan mies Mooses silloin ajatteli, kun tämän näki, sen on hän lausunut Psaltarin 90:ssä psalmissa. Kuolewaisuus yhdeltä puolen ja toiselta puolen turwautuminen yksin Herran armoon ja woimaan owat hänen sielunsa edessä. „Opeta meitä ajattelemaan, että meidän pitää kuoleman, että me ymmärtäwäisiksi tulisimme." Meille owat nämä Israelin waiwat ja kohtalot tapahtuneet esikuwaksi (1 Kor. 10, 6). **Joka luulee seisowansa, katsokoon, ettei hän lankee** (1 Kor. 10, 12). **Niin peljätkäämme siis, että kun lupaus hänen lepoonsa tulemisesta wielä on jälellä, ei joku teistä joskus näkyis myöhästyneeksi** (Hebr. 4, 1).

Kun 38 wuotinen korwessa waelluksen aika oli kulunut, tuliwat Israelilaiset 40:nnen wuoden ensimmäisenä kuukautena jälleen **Kadekseen**. Siellä kuoli Mirjam ja haudattiin sinne. Hänkään ei saanut nähdä luwattua maata. Syntinsä ja uppiniskaisuutensa tähden täytyi hänenkin korwessa kuolla, waikka Herra tosin oli antanut hänen rikoksensa anteeksi ja hänet jälleen armoihin ottanut.

Wanhempi sukupolwi oli jo suurimmaksi osaksi manalaan muuttanut, ja siinä nuoressa polwessa, joka nyt oli Kadekseen kokoontunut, asui elämän wireyttä ja tulewaisuuden toiwoa. Israelin historia wirkoaa jälleen. Israel on nyt walmis lähtemään Kanaanmaalle omistaakseen luwattua suurta perintöään.

Mutta synti ja uppiniskaisuus yhä edelleen asuu kansassa, waikka tosin ei niin suuressa määrässä kuin wanhassa

polwessa. Kadeksessa tapahtui, että kansalla ei ollut wettä, ja he riitelivät Moosesta wastaan, sanoen: „jospa olisimme hukkuneet siellä, kussa meidän weljemme hukkuiwat Herran edessä“, sekä nurkuiwat sitä, että „Herran kansa“ oli johdatettu ulos Egyptistä korpeen, jossa ei ollut „fikunia, taikka wiinapuita, ei granatti=omenia, eipä wettäkään.“ — Sama ajattelemattomuus, sama kewytmielisyys kuin ennen! Eikö waeltaminen Jumalan woimallisessa johdannossa ja tulewaisten suurten lupausten toiwo toki ollut paljon parempaa, kuin Egyptin orjuus? Olisihan pitänyt kärsiä puutetta ja waiwoja wähän aikaa, kun oli ihana toiwo ja suuri päämaali edessäpäin! Inhimillinen heikkous ja himot niin pian sokaisewat ja wajottawat ihmisen epäuskoon.

Kun Mooses ja Aaron hawaitsiwat kansan uppiniskaisuuden, meniwät he seurakunnan majan owelle ja lankesiwat kaswoillensa, odottaen Herralta päätöstä ja armahtawaisuutta; ja „Herran kunnia näkyi heille.“ Herra ei kuitenkaan tällä kertaa tullut ankarana tuomarina rankaisemaan, sillä kansan napina oli syntynyt todellisen puutteen johdosta. Herra tällä kertaa kärsii napinan ja tulee auttajana poistamaan puutteen. Hän puhuu Moosekselle: „Ota sauwa ja kokoo kansa, sinä ja sinun weljes Aaron, ja puhukaat kalliolle heidän silmäinsä edessä, ja se antaa wetensä.“ Mooses teki niinkuin Herra käski. Hän otti sauwansa; mutta se mieli, jolla Mooses wälimiehen toimessaan nyt menee Herran käskyä täyttämään, ei ole sama kuin ennen. Hän on nyt tuskaantunut kansan uppiniskaisuudesta. Hän epäilee, tokko tämä kansa, joka niin suurista kärsimyksistä ei yhtään näy wiisastuneen, koskaan woipi tulla Jumalan armolupauksien osallisuuteen. Jumalan ihmeitä tekewää woimaa hän ei epäile, mutta hän epäilee Israelin kansan armon wastaanottawaisuuden mahdollisuutta. Ennen oli hän, kansan uskollisena johtajana ja oikeana wälimiehenä, rukoillut kansan edestä ja antanut itsensä alttiiksi kansan pe=

lastutksen tähden. Nyt hän horjuu; wäsymys ja epäilys hänen johtajatoimessaan oli hänet walloittanut (wertaa Ps. 106, 32. 33). Sentähden Mooses nyt maltittomalla ja tuskaantuneella mielellä puhuu kansalle. Häntä oli käskettyä puhumaan kalliolle, mutta Mooses puhui kansalle. Hän sanoo heille: „kuulkaat nyt te niskurit; pitääkö meidän tästä kalliosta teille wettä saaman?“ Tällä tawoin ei Mooses koskaan ennen ollut puhunut kansalle. Senjälkeen nostaa hän kätensä ja lyö maltittomasti kahdesti sauwallansa kallioon. Herran sanan pitää kuitenkin toteutuman. Kalliosta juoksi runsaasti wettä, niin että kansa sekä karja saiwat juoda. — Tämä lähde sai nimen **Riitawesi,** koska Israelin lapset tässä oliwat riidelleet Herran kanssa.

Kansa oli saanut tarpehensa. Mutta Mooses oli rikkonut Herraa wastaan. Hän oli ollut Herralle „kowakorwainen“, eikä oikeana wälimiehenä pyhittänyt Herraa kansan edessä (4 Moos. 27, 14); hän oli „eksynyt sanoissansa“ ollessaan kansan johtajana (Ps. 106, 33; 5 Moos. 1, 37). Sentähden Herra wihastui Mooseksen ja myös Aaroniin, joka oli seisonut Mooseksen rinnalla ja joutunut hänen rikoksiensa osalliseksi. Herra sanoi heille: „ett'ette uskoneet minun päälleni, pyhittääksenne minua Israelin lasten edessä; ei teidän pidä johdattaman tätä joukkoa siihen maahan, jonka minä heille annan.“ Koska „tuomion pitää Jumalan huoneesta alkaman“ (1 Piet. 4, 17) ja sitten wasta kohdata niitä, jotka Herran sanan ylönkatsowat, niin antoi Herra tuomionsa kohdata palwelijatansa Moosesta, joka oli uskollisesti häntä palwellut kauan aikaa. Ja myöskin Aaronia kohtasi sama tuomio. — Herra on tarkka palwelijainsa kanssa. Ei woi moniwuotinen uskollisuus peittää yhtäkään rikosta. Jumala tahtoo, että hänen armonsa yksin wallitsee, että hänen Poikansa sowintoweri on ainoa peite synnille. Ottakaa waarin tästä, te kaikki, jotka tahdotte Jumalata palwella. **Jos sinä, Herra,**

soimaat syntiä, Herra, kuka siis pysyy? (Ps. 130, 3). **Wanhurskas on Herra kaikissa teissänsä ja laupias kaikissa töissänsä.** (Ps. 145, 17).

Waikka Mooses ja Aaron olivat saaneet kuulla tuomionsa ja kyllä tiesiwät, että Herra sanansa pitää, oliwat he edelleen uskolliset ja walppaat johtajatoimessaan. Mooses hawaitsi sangen waikeaksi wuoristen seutujen tähden eteläpuolelta tunkeutua Kanaanmaahan ja walloittaa maa. Wuorilla asui urhokas kansa, ja Israelilaisten onnistumaton yritys, jonka he Herran ja Mooseksen tahtoa wastaan 38 wuotta sitten oliwat tehneet (15, 45), oli Moosekselle waroittawana esimerkkinä. Sentähden päätti hän Jordan wirran itäpuolelta lähestyä maata. Päästäksensä Jordanin itäpuolelle piti Israelilaisten waeltaa **Edomilaisten** ja **Moabilaisten** maan läpi.

Edomilaiset oliwat Esaun jälkeisiä ja siis weljeskansa Israelille. **Edom'ista** katso s. 109; koko kansaa usein nimitetään Raamatussa Edom'iksi. Edomilaiset asuiwat alkuansa Kuolleesta merestä etelään-päin ulottuwan nykyisen **Arabah** laakson länsipuolella olewassa autiossa wuorimaassa, mutta sittemmin tawataan he lewinneenä molemmilla puolilla mainittua Arabah-laaksoa aina Punaisen meren lahteen asti. Seirin wuori juoksee itäpuolella laaksoa. Edomilaisten maalla oli hedelmällisiäkin paikkoja, erittäinkin Seirin wuoren etelä-osassa, ja monta heidän kaupunkejansa on Raamatussa mainittu. — **Moabilaiset** kantoiwat nimensä Lotin pojan Moabin jälkeen (s. 72). He asuiwat ensin Kuolleen meren itäpuolella **Sered**in joesta, Edomilaisten maan rajalla, aina **Jabbok** wirtaan asti. Mutta Amorilaisten kuningas Sihon riisti heiltä pohjoisen osan tätä maata (4 Moos. 21, 26), niin että Moabilaiset Israelilaisten tulon aikana omistiwat ainoastaan maan **Sered** ja **Arnon** jokien wälillä, jotka molemmat laskewat Kuolleesen mereen.

Mooses lähetti nyt sanansaattajat Edomilaisten ja myöskin Moabilaisten kuninkaan luo (Tuom. 11, 17) ja pyysi saada waeltaa heidän maansa läpi. Sanansaattajat kertoiwat heille, kuinka Israel oli Egyptiin joutunut ja kuinka Herra woimallisen kätensä kautta oli heidät sieltä pelastanut, ja lupasiwat, etteiwät Israelilaiset poikkeaisi

„peltoihin eikä wiinamäkiin" eiwätkä joisi wettä kaiwoista, waan maksaisiwat kaikesta, minkä ottawat. Mutta Edomilaiset ja Moabilaiset eiwät antaneet heidän waeltaa maansa läpi. Herra ei kuitenkaan sallinut Israelin ruweta sotaan heidän kanssaan (5 Moos. 2, 5. 9), sillä Esaun ja Lotin jälkeisillä piti olla omat perintömaansa. Sentähden täytyi Israelin palata ja waeltaa „Punaisen meren tietä", „Seirin wuoren ympäri" (5 Moos. 2, 1), ja niinmuodoin kiertää Edomilaisten maa.

Ennenkuin Israelilaiset läksiwät eteläänpäin, hyökkäsi Kananealaisten kuningas Arad'issa*) heitä wastaan ja wei useita Israelilaisia wangiksi. Silloin rohkaisiwat Israelilaiset itsensä, muistellen Herran antamaa wakuutusta johdattaa heitä Kananealaisten maalle. He rukoiliwat Herraa ja lupasiwat hänelle kirota, s. o. häwitettäwäksi jättää, kaikki Aradilaisten kaupungit. Herra kuulikin Israelilaisten rukouksen, niin että he woittiwat wiholliset ja häwittiwät heidän kaupunkejansa.

Senjälkeen tuliwat Israelilaiset Hor'in wuoren**) tykö Edomilaisten maan rajoilla. Siellä kuoli Aaron 40:nä wuotena Egyptistä lähdön jälkeen 5 kuukauden 1 päiwänä, 123 wuoden wanhana (4 Moos. 33, 38. 39). „Kokoontukoon Aaron kansansa tykö", oli Herra sanonut Moosekselle ja Aaronille. Mooses, Aaron, ja hänen poikansa Eleasar astu-

*) Arad oli Juudan korwessa (Tuom. 1, 16) ja kuului sittenmin Juudan sukuun alueesen. Sen rauniot löytywät nykyään kuuden tunnin matkan päässä Hebronista eteläänpäin.

**) Horin wuori on haettawa nykyisen Arabah laakson itäpuolella olewassa wuoristossa. Läheltä kerran kuuluisan kaupungin Selan eli Petran raunioita löytyy wuori, joka meidän aikanamme kantaa nimen: Dschebel Nabi Hârûn s. o. profetta Aaronin wuori, ja yleisen mielipiteen mukaan on se juuri Horin wuori. — Horin wuorella ja ylimalkain koko Seirin wuoristossa asuiwat ennenmuinoin Horilaiset. Edomilaiset sittenmin ajoiwat edeltänsä pois ja häwittiwät nämä alkuasukkaat (5 Moos. 2, 12. 22).

wat nyt kansan nähden wuorelle, ja siellä riisuu Mooses Herran käskyn mukaan Aaronin päältä ylimmäisen papin waatteet ja pukee ne Eleasarin ylle. „Ja Aaron kuoli siellä wuoren kukkulalla“; mutta Mooses ja Eleasar astuiwat jälleen alas. Kun Israelin kansa kuuli Aaronin kuolleeksi, itkiwät he häntä 30 päiwää.

Herran Riitaweden tykönä lausuma rangaistustuomio toteutui siis pian. Aaron, Herran palwelija, jolla tosin ei ollut Moosesksen rohkeutta ja woimaa, mutta joka kuitenkin oli Mooseksen rinnalla taistellut ja Herran kunnian ilmoitukset nähnyt ja woiman osoitukset kokenut, astuu ensin tanterelta koottawaksi esi-isäinsä joukkoon. Hän tottelee nurkumatta, kun Herra käskee. Hän jättäytyy Herran käsiin, sillä Herran armo on suuri. Mikä opetus tässä Eleasarille, joka nyt tulee ylimmäiseksi papiksi isänsä jälkeen! Ja mikä muistutus Moosekselle! Mooses tiesi, että hänen aikansa kohta tuli.

---

37. Waskikärme korwessa. Itäpuolella Jordania olewan maan walloitus.

Num. 21 l. ja 22, 1; Deut. 2 ja 3 l.

Kun Israelilaiset oliwat Horin wuorelta lähteneet eteläänpäin „Punaisen meren tietä“ waeltaakseen Edominmaan ympäri, tuskaantuiwat he matkalla ja puhuiwat Jumalata ja Moosesta wastaan. Matkan rasitukset oliwat taas saattaneet kansan tyytymättömäksi. Samankaltainen napina kuului niinkuin ennen. He sanoiwat: „Miksi sinä toit meitä Egyptistä korpeen kuolemaan? Sillä ei tässä ole leipää eikä wettä, ja meidän sielumme suuttuu tähän huonoon ruokaan“ (nimittäin mannaan). Murhe ruoasta ja juomasta sekä ruumiilliset waiwat saattoiwat kansan pian unohtamaan sekä Jumalan armollisen johdannon että hänen

ankarat rangaistuksensa. Silloin lähetti Jumala kansan sekaan tuliset kärmeet*), jotka purivat kansaa, niin että suuri joukko heistä kuoli. Nyt kansa huomasi Jumalan rangaistuksen, ja he puhuivat Moosekselle: „Me teimme syntiä, puhuen Herraa ja sinua vastaan. Rukoile Herraa nämä kärmeet meidän seastamme ottamaan pois.“ Kansa siis kohta tunnusti syntinsä ja palasi Herran tykö katuvaisena. — Näin ei ollut vanha suku tehnyt; he eivät Kadeksessa taipuneet katumukseen ja nöyryyteen, vaikka rangaistus oli heitä kohdannut. Nuori polvi oli siis jotain oppinut. Itse asiassa on ihminen paljon oppinut, kun hän osaa katua ja pyytää Herralta rikoksiansa anteeksi.

Mooses rukoili Herraa kansan puolesta. Nyt oli Mooses sama uskollinen ja yksin Herran armoon turvaava kansan johtaja kuin ennen. Tapaukset Riitaveden tykönä ja Aaronin kuolema olivat hänet nöyryyttäneet, mutta ne eivät masentaneet eivätkä vähentäneet hänen luottamustaan Jumalaan ja hänen uskollisuuttaan johtajavirassa. Herran palvelija Mooses tiesi Herran mielen ja tunsi sen ihmisen velvollisuuden, jonka meille sanoo Johanneksen Ilmestyskirja: „Ole uskollinen kuolemaan asti, niin minä sinulle elämän kruunun annan.“

Silloin Herra auttoi kansaa merkillisellä tavalla. Hän olisi voinut hävittää pois kärmeet ilman mitään kansan seasta, mutta nyt sanoi hän Moosekselle: „Tee itsellesi tulinen kärme ja nosta se merkiksi ylös; ja tapahtuu, että se, joka purtu on, koska hän katsoo sitä, niin hän elää.“ Mooses teki niinkuin Herra oli käskenyt, valmisti vaskikärmeen ja kohotti sen ylös Israelilaisille merkiksi; ja tapahtui, että se, joka siihen katsoi, jäi elä-

*) Oikeastaan: Saraf-kärmeet, s. o. tulikärmeet, jonka nimen kantavat joko punaisista leimuista nahkassaan tahi myrkyllisyytensä tähden.

mään.*) — Sen kuwa, jonka kautta kuolema oli tullut, antaa tässä parannuksen ja elämän, kun waan uskossa Jumalan sanaan sitä katsellaan. Synnin rangaistukseksi oli kuolema tullut Israelilaisten ruumiisen, mutta tämä kuolema siirretään heistä pois, kun he kärmeen kuwasta tuntewat syntinsä ja katuwaisina uskowat Jumalan apuun. Niinkuin waskikärmeellä on myrkkykärmeitten muoto, waikk'ei niitten luontoa, samoin on Kristuskin maailmaan ilmestynyt synnillisen lihan muodossa. Ja niinkuin Mooses ylensi kärmeen korwessa, samoin on Ihmisen Poika, Jumalan ja ihmisen wälittäjä, ylennetty ristille, ja on tullut kiroukseksi meidän edestämme, kantaaksensa meidän syntimme; ja kun me, wanhan kärmeen puremien waiwaamina, käännämme apua etsiwät silmämme hänen puoleensa, niin emme joudu hukkaan, waan me saamme iankaikkisen elämän (Joh. 3, 14. 15).

Waskikärme, jonka Mooses ylensi, on siis Jesuksen Kristuksen, meidän Wapahtajamme, esikuwa, samoin kuin uhrieläin kaikissa uhreissa. Tämä waskikärme säilytettiin kauan aikaa aina kuningas Hiskian aikoihin, kunnes mainittu kuningas antoi sen häwittää, koska kansa oli ruwennut sitä epäjumalanaan palwelemaan ja sille suitsuttamaan (2 Kun. 18, 4).

Israelilaiset kulkiwat Horin wuorelta lähdettyään etelätä kohden Arabah'n autiota hiekkatasankoa myöten aina Elathiin ja Ezeongeberiin asti, jotka owat Punaisen meren lahden rannalla (4 Moos. 21, 4; 5 Moos. 2, 1. 3. 8). Täältä he matkustiwat arwatenkin Wadi

*) Herra määräsi pelastuksen merkiksi kärmeen kuwan. Tämä ei ollut Israelilaisille mikään ymmärtämätön eikä wastoinmielinenkään merkki. Sillä aiwan luontoperäistä ihmisille ja wanhoista ajoista perittyä on katsantotapa, että woimakkaimmat lääkkeet juuri löytywät myrkkyaineissa. Kärme, joka juuri parhaiten kuwaa myrkyllisyyttä, on sentähden wanhoista ajoista asti ja monessa kansassa ollut parannuswoiman symboli. Kreikan kielessä merkitsee φάρμακον sekä myrkkyä että lääkettä.

el-Ithm'in laakson kautta, joka muutaman tunnin päässä Ezeongeberistä johtaa Arabah laaksosta Edomilaisten wuorten läpi wanhastaan käytetylle karawanitielle, jota tänäänkin wielä pyhiinwaeltajain joukot Mekasta Damaskoon waeltawat, ja kääntyiwät sitten pohjoiseen päin. Horin wuoren ja Ezeongeberin wälillä tapahtui kerrottu kansan napina ja waskikärmeen ylentäminen. Matkustajat owat wielä meidän aikanamme tawanneet täällä, erittäinkin Punaisen meren lahden rannalla, paljon myrkyllisiä kärmeitä.

Kun kertomukset Israelilaisten matkasta 4 Moos. 21, 10 ss. ja 33, 31 ss. sekä 5 Moos. 10, 6 ss:ssa werrataan toisiinsa, ja kun wiime mainitusta paikasta tiedämme Aaronin kuolleen **Moserassa**, joka siis on haettawa Horin wuoren läheisyydessä, niin tulewat Israelilaisten pysäyspaikat Horin wuoresta lähtien olemaan seuraawat: **Mosera** eli **Moseroth**, **Bne Jaekan** (eli täydellisemmin Beeroth Bne Jaekan), **Horgidgad** eli **Gudegoda**, **Jothbatha**, **Abrona**, **Zalmona** (joka luultawasti oli nykyisen Wadi el-Ithm'in läheisyydessä), **Phunon** (Phunon oli karawanitiellä Edomilaisten wuorten itäpuolella; siellä oli ennen kuuluisat wuorikaiwokset, joihin keisari Diokletiano lähetti kristityitä pakkotöihin; paikkaa ei ole wielä löydetty), **Oboth** (pohjoiseen Phunonista, wiimeinen pysäyspaikka Edomilaisten alueella), **Jije Abarim** (korwessa Moabilaisten alueen kaakkos-rajalla [4 Moos. 21, 11]; Israelilaiset kiersiwät nyt Moabilaistenkin maan Herran käskyn mukaan [5 Moos. 2, 9], **Seredin oja** (nyk. Wadi Kerek, joka wirtaa Moabilaisten maan läpi ja laskee Kuolleesen mereen), **Arnon** (Moabilaisten- ja Amorilaisten silloinen raja. Paikka, Arnon joen yläwarsilla korwessa, josta lähetettiin sanansaattajat Amorilaisten kuninkaalle, oli **Kedemoth** [5 Moos. 2, 26]), **Beer** (Arnon joen pohjoispuolella. Israelilaisten taistelu Amorilaisten kanssa oli jo alkanut), **Mattana** ja **Nahaliel** (molemmat matkalla länteen tahi luoteesen päin. Osa Arnonia kantaa nykyään nimen Wadi Encheileh, joka on sama nimi kuin Nahaliel. **Dibon** eli **Dibon Gad** [4 Moos. 33, 45; 21, 30] on luultawasti sama pysäyspaikka kuin Nahaliel, waikka kutsuttuna läheisen kaupungin nimellä), **Bamoth** (täydellisemmin Bamoth Baal, nykyisissä Attarus wuorissa, pohjoiseen päin Dibonista; wastaa nähtäwästi **Almon Diblataim'ia** 4 Moos. 33, 46:ssa) **Pisgan laakso** (Pisga on **Abarim'in** wuoriryhmän pohjois-osa. Abarim'in wuoret owat Kuolleen meren itäpuolella sen pohjoisrannan kohdalla), **Abarim'in wuoret**, „Nebon kohdalla", ja wihdoin **Moabin kedot**, „Jerikon kohdalla" (Jordanin itäpuolella Jerikon wastapäätä).

Kun Israelilaiset oliwat Seirin wuoren eteläisen osan kiertäneet, kääntyiwät he waeltamaan pohjoiseen päin Edo-

milaisten maan itäpuolella. Edomilaiset eiwät heidän waellustaan estäneet, waan päinwastoin he maksua wastaan antoiwat heille ruokaa ja wettä (5 Moos. 2, 6). Kun Israelilaiset sitten tuliwat Moabilaisten rajoille, täytyi heidän waeltaa heidänkin maansa ympäri, koska Moabilaiset eiwät myöntyneet pyyntöön waeltaa heidän maansa läpi ja Herra kielsi Israelilaisia wahingoittamasta Moabilaisia. He siis kiersiwät itäpuolitse Moabinmaata ja tuliwat niinmuodoin Arnon joen yläwarsille, **Amorilaisten** maan rajalle.

Amorilaiset asuiwat siihen aikaan Arnon joesta Hermon wuoreen asti (5 Moos. 3, 8) ja omistiwat koko Gileadin ja Basanin. He oliwat perustaneet kaksi waltakuntaa. **Etelässä**, Arnon ja Jabbok wirtain wälillä (4 Moos. 21, 24) hallitsi kuningas **Sihon**; hänen pääkaupunkinsa oli **Hesbon**. Sihon oli walloittanut maansa Ammonilaisilta ja Moabilaisilta, jotka ennen asuiwat Gileadissa. Ammonilaiset oliwat woittajan tieltä wetäytyneet itäänpäin korpeen ja Moabilaiset etelään päin. Sentähden kutsuttiin wielä edelleen tasankoja Jordanin itäpuolella Jerikon kohdalla „Moabin kedoiksi.“ **Pohjoisessa** Jabbok wirrasta Hermoniin asti hallitsi kuningas **Og**; hänen pääkaupunkinsa nimi oli **Astarot** eli **Astarot Karnaim**.

Nyt lähettiwät Israelilaiset sanansaattajat Amorilaisten kuninkaalle **Sihonille**, joka Hesbonissa asui, ja pyysiwät saada waeltaa hänen maansa läpi, luwaten olla wahingoittamatta peltoja, wiinamäkejä y. m. Mutta Sihon ei tähän myöntynyt, waan kokosi sotawäkensä ja tuli Israelia wastaan, sillä Herra „kowetti hänen mielensä ja paadutti hänen sydämmensä“ (5 Moos. 2, 30). Sihon ei ottanut waaria Herran merkeistä, waan riensi ylpeydessään perikatoansa kohden. Silloin Herra lupasi antaa Sihonin Israelin käsiin ja käski heitä sotimaan häntä wastaan sekä omistamaan koko hänen maansa ja pitämään sitä perintönään. Herra antoi Israelille woiton, niin että he löiwät Sihonin sotajoukon **Jahzan** luona, Arnon joen lähellä, ja häwittiwät kaikki kaupungit ja hukuttiwat ihmiset. Mutta **Ammonilai**-

sille*), jotka idässäpäin asuiwat, he eiwät mitään tehneet, niinkuin Herra oli käskenyt (5 Moos. 2, 19. 37).

Walloitettuansa Sihonin waltakunnan, läksiwät Israelilaiset pohjoiseen päin **Basanin** waltakuntaan. Kuningas **Og** tuli heitä wastaan; mutta Herra sanoi Mooseksille: „Älä pelkää häntä, sillä minä olen antanut hänen sinun käsiisi ja kaiken hänen wäkensä ja hänen maansa.“ Niin Israel woitti Ogin sotajoukon **Edrein** luona sekä walloitti kaikki Basanin kaupungit, luwultaan 60, ja häwitti ne kaikkine asukkaineen.

Kun nyt molemmat Amorilaisten waltakunnat oliwat häwitetyt ja koko itäpuolella Jordania olewa maakunta walloitettu, asettuiwat Israelilaiset leiriin „Moabin kedoilla“ Jerikon wastapäätä.

---

38. Bileam.

Num. 22—24 l.

Israelilaiset oliwat Herran käskyn mukaan kiertäneet Moabilaisten maan ja jättäneet heidät rauhaan asumaan. Mutta Moabilaiset, sen sijaan että olisiwat ystäwinä yhtyneet Israeliin ja ruwenneet totista Jumalata etsimään, sitä Jumalata, jota heidän esi-isänsä Loth'kin oli palwellut, kääntyiwät Israelin wihollisiksi. Kun heidän kuninkaansa **Balak**, Zipor'in poika, näki, kuinka Amorilaisten käwi ja kuinka Israel woittajana lewitti majansa Moabin kedoille, lähetti hän sanan **Bileamille**, Beorin pojalle, joka asui Petorissa Eufrat-wirran luona, ja pyysi häntä tulemaan kiroomaan Israelia. Kuningas antoi sanoa: „sillä se on minua wäkewämpi, että minä löisin hänet, ja hänen maaltani karkoittaisin ulos; sillä minä tiedän, ketä sinä siunaat, se on siunattu, ja jota sinä kiroot, se on kirottu.“ Balak siis ymmärsi, että Israel waelsi Jumalansa johdattamana, ja ettei sitä woinut

*) Ammonilaiset kantawat nimensä Lotin pojan Ammonin jälkeen. He asuiwat alkuansa Arnonin ja ylä Jabbokin wälillä.

tawallisilla aseilla woittaa; hän arweli, että Bileam, joka oli profetta ja joka siis oli yhteydessä Jumalan kansja, woisi Israelista Jumalan johdannon ja siunauksen kääntää pois. Moabilaisten wanhimmat „ynnä Midianilaisten*) wanhimpain kansja tuliwat siis Bileamin luo, ja „noitumisen palkka" oli heillä mukanaan. Bileam pyysi heitä olemaan yötä ja ilmoitti tahtowansa ensin kysyä Jumalalta. Jumala tulikin Bileamin tykö yöllä ja sanoi hänelle; „älä mene heidän kansjansa; äläkä kiroo kansaa, sillä se on siunattu." — Bileam tunsi siis totisen Jumalan ja oli yhteydessä hänen kanssaan. Hän kuunteli Herran puhetta, ja Herra olisi hänelle opettanut parhaan tien (Ps. 25, 12), jos Bileam waan olisi tahtonut.

Bileam sanoi aamulla Balakin päämiehille: „menkäät maallenne; sillä ei Herra salli minun teidän kanssanne mennä." Moabilaisten lähettiläät palasiwat siis kotimaalleen. Mutta Balak lähetti uudelleen päämiehensä Bileamin luo, „wielä usiammat ja jalommat entisiä", ja arwatenkin oli heillä wielä loistawammat lahjat mukanaan. Balak tunsi ihmisen heikkouden; hän ajatteli, että rikkauden ja kunnian houkutus woisi kyllä profetankin woittaa. Hän antoi sanoa Bileamille: „Minä teen sinulle suuren kunnian; mitäs sanot minulle, sen minä myös teen." Kun päämiehet toiwat Balakin sanan Bileamille, wastasi Bileam: „Jos Balak antaisi minulle huoneensa täyden hopiaa ja kultaa, niin en minä sittenkään taida Herran minun Jumalani sanaa käydä ylitse, tekemään wähä tahi paljon." — Jospa Bileam todellisesti olisi Herran käskyä niin kalliina pitänyt kuin tässä sanoo pitäwänsä, niin olisi hänen hywin käynyt. Mutta Balakin lahjat ja kunnian osoitukset oliwat jo häneen waikuttaneet, ja perkele lykkäsi kowan wiettelemyksen hänen sy-

*) Midianilaisista katso s. 159. Se Midianilaisten kansan haara-osasto, joka asui Moabin silloisen alueen itärajalla, oli joko Moabilaisten alamaisena tahi liitossa heidän kanssaan.

dämmeensä. Waikka hän tiesi Herran tahdon olewan, ettei hän menisi Balakin lähettiläiden kanssa, sanoi hän nyt kuitenkin heille: „olkaat kuitenkin tekin tämä yö tässä, niin tahdon tiedustaa mitä Herra wielä on puhuwa minun kanssani." — Bileam niinmuodoin kiusasi Jumalata ja tahtoi, että Jumala antaisi hänen mennä miesten kanssa. Hän tahtoi siis, että Jumala antaisi myönnytyksensä hänen ahneutensa tyydyttämiseen. Herra sanoi nyt Bileamille yöllä: „nouse ja mene heidän kanssansa, waan kuitenkin tee, mitä minä sinulle sanon." — Miksi kiusasi Bileam Herraa, kun hän kerran tiesi Herran tahdon? Nyt Herra sallii hänen mennä oman himonsa tietä; mutta Herran kunnian pitää kuitenkin armossa pysymän. Herra asettaa Bileamin liukkaalle jäälle, jossa hän omaan himoonsa kompastuu; mutta Herran määräystä tulee hänen kuitenkin täyttää. Herran neuwot owat pyhät ja wanhurskaat.

Seuraawana aamuna waljasti Bileam aasinsa ja seurasi Moabilaisten päämiehiä. „Mutta Jumalan wiha julmistui, että hän sinne meni." Tämä lause osoittaa selwäksi sekä Jumalan mielen että Bileamin mielen. Bileam ratsasti aasinsa seljässä kewytmielisellä sydämmellä ja suuren woiton ja kunnian toiwossa. Kaksi palwelijata oli hänellä mukanaan. Hän ei enään ajatellut Herran tahtoa. Moabilaiset päämiehet warmaan ajatteliwat, että Bileamin Jumala kyllä taipuu myönnytystä tekemään, kunhan waan hänelle luwataan suuria lahjoja. Tämä oli Jumalan nimen häpäisemistä, joka ei woinut jäädä rankaisematta. Herran Enkeli seisoi tiellä Bileamin wastassa, wälkkywä miekka kädessä. Bileam itse ei häntä huomannut, mutta aasi huomasi hänet ja poikkesi tieltä kedolle. Bileam löi aasiansa ja ohjasi hänet tielle. Ahtaassa tanhuassa wiinamäkien wälissä ahdisti aasi itsensä aitaa wasten ja likisti Bileamin jalan aitaa wastaan. Silloin Bileam waan kowemmin löi aasia. Mutta Herran Enkeli seisoi taas ahtaassa paikassa,

jossa ei woinut mihinkään poiketa, Bileamin edessä, ja silloin aasi laski polwilleen. Nyt Bileam suuresti wihastui aasiinsa ja löi häntä sauwallaan. Silloin awasi Herra aasin suun ja se puhutteli Bileamia, nuhdellen häntä siitä, että hän uskollista aasiansa syyttömästi oli lyönyt. Tämän puhuttelun kautta olisi Bileamin pitänyt ymmärtää, että jotakin erinomaista oli aasille tapahtunut; hänen olisi pitänyt nähdä, että Herran Enkeli seisoi tiellä wastassa. — „Aasin puhuminen on tässä tosin ihmeellistä. Kuinka se on tapahtunut, ja tiesikö aasi, mitä se puhui, wai oliko se edelleen järjettömänä, niin että Jumala ainoastaan muodosti sanain äänen sen suussa, — sitä emme rohkene päättää, waan pysymme hiljallansa siinä, että Jumalan edessä ei ole mitään mahdotonta“ (M. F. Roos). Bileam oli nyt himonsa sokaisemana tyhmempi aasiansa, waikka hän arwatenkin edelleen mielellään tahtoi profetallisen näkijän kunniata itselleen. Aasi tässä luonnollisella aistillaan, kun se tietää peljätä ja wäistyä Enkelin kirkkautta tahi wälkkywää miekkaa, tuottaa häpeätä Bileamille, samoin kuin sittemmin prof. Jesajan suun kautta Israelin kansa saa häpeän, kun ei se edes aasin tawalla tunne isäntänsä seimeä (Jes. 1, 3).

Bileamin täytyi ottaa ymmärtääksensä Herran muistutusta. Herra awasikin hänen silmänsä, niin että hän näki Herran Enkelin seisowan. Bileam kumarsi itsensä ja lankesi kaswoillensa. Nyt saapi hän Enkeliltä totuuden kuulla: „sillä tämä tie on nurja minun edessäni“, ja saa uhkaawan waaransa nähdä, kun Enkeli sanoo: „jollei hän (aasi) olisi minun edestäni poikennut, niin minä tappaisin sinun ja jättäisin aasin elämään.“ — Bileam tahtoi olla Herran profettana, eikä kuitenkaan ollut totellut Herran sanaa. Woi sitä, joka niin häpäisee Herran kunnian! Herran miekka on hänet warmaan maahan lyöpä. Sentähden sanoo pyhä apostoli: „Woi minua, ellen ewankeliumia julista!“

Nyt Bileam näennäisesti nöyrtyy ja katuu. Hän sanoo Enkelille: „minä olen syntiä tehnyt, sillä en minä tietänyt, että sinä seisoit minun wastassani tiellä; nyt siis, jollei se sinulle kelpaa, palajan minä takaperin.“ Tämä Bileamin katumus ei kuitenkaan ollut sydämmen pohjasta tapahtunut, waan Bileam pysyi edelleen lihallisessa mielessään. Hän tahtoi waan syöksyä eteenpäin jo aljetulla tiellä. Sen Herra tiesi; ja kuinka hän silloin woisi muuta tehdä, kuin asettaa hänet liukkaalle ja antaa hänen hukkua omaan nurjuuteensa? Mutta Herran kunnia ja korkea nimi on kuitenkin aina ja iankaikkisesti arwoonsa jääpä. Sentähden sanoo Herran Enkeli nyt Bileamille: „mene niitten miesten kanssa, waan älä muuta puhu, kuin minä sinulle sanon.“ Ja nyt Bileam lähtee oman mielensä tietä waeltamaan, jolla hän on hukkuwa, mutta Herralle hänen täytyy wastoin tahtoansakin kunniata tuottaa.

Kun Balak kuuli Bileamin tulewan, osoitti hän hänelle suuren kunnian ja läksi häntä wastaan maansa rajalle asti, „Moabilaisten kaupunkiin“ *). Sieltä he meniwät yhdessä Kirjath Huzoth'iin**), jossa Balak toimitti uhrin. Seuraawana aamuna wei Balak Bileamin „baalin kukkulalle“ s. o. **Baamoth Baalin** wuorelle, josta näkyi Israelin kansan leirin äärimmäinen osa, ja rakensi 7 alttaria, joitten päällä, Bileamin neuwon mukaan, he yhdessä uhrasiwat 7 kalppia ja 7 oinasta. Bileam läksi sitten syrjään ja odotti, pakanallisen tietäjän eli ennustajan tawalla, Herralta merkkiä. Herra antoikin merkin, mutta ei jonkun luonnollisen ilmiön kautta, jota sitten olisi woinut selittää oman mielensä mukaan, waan hän pani selwät sanat Bileamin suuhun. Bileamin täytyi totella ja puhua, niinkuin Herran

*) Ar-Moabiin, Moabilaisten wanhaan pääkaupunkiin Arnon joen laaksossa, eteläpuolella jokea.

) Woipi olla sama kuin **Kirjathaim (nykyään Krejat), Attarus wuoren eteläpuolella, siis juuri matkalla Bamoth Baalin wuorelle.

kunnia sen waati, waikka se olikin hänen omaa tahtoansa wastaan. Balak oli pyytänyt Bileamia kiroomaan Israelia, mutta Bileam puhui nyt hämmästyneelle Moabin kuninkaalle ja hänen päämiehilleen tällaisia sanoja: „Kuinka minä kiroon sitä, jota ei Jumalakaan kiroo? kuinka minä sitä sadattelen, jota ei Herrakaan sadattele? — Katso kansaa! — — Kuka lukee Jaakobin tomun ja neljännen osan Israelin lapsista? Minun sieluni kuolkoon wanhurskasten kuolemalla ja minun loppuni olkoon niinkuin heidän loppunsa.“

Kun Bileam näin aiwan wastoin Balakin mieltä oli ylistänyt Israelin arwoa Herran edessä ja suuruutta, wei Moabilaisten kuningas hänet **Pisgan** kukkulan*) wartijapaikalle, josta näkyi ainoastaan äärimmäinen osa Israelin leiriä. Balak luuli, että Bileam toisessa paikassa, josta ei Israelin koko leiriä näkynyt, paremmin suostuisi kiroomaan Israelia. Hän ei epäillyt ensinkään, että hänen lahjansa ja kunnian-osoituksensa taiwuttaisiwat Bileamin kiroomaan Israelia. He rakensiwat taas 7 alttaria ja uhrasiwat joka alttarilla. Bileam läksi sitten siwulle kysymään Herralta, ja Herra pani sanat Bileamin suuhun. Kun Bileam palasi kuninkaan ja kokoontuneitten päämiesten luo, kysyi Balak: „mitä Herra sanoi?“ Silloin lausui Bileam oikean profetan tawalla seuraawat ylewät sanat: „— — — Ei ole Jumala ihminen, että hän walehtelisi, taikka ihmisen lapsi, että hän jotakin katuisi. Sanoisiko hän jotakin, eikä tekisi? Puhuisiko hän jotakin, eikä täyttäisi? Katso, siunauksen olen minä saanut; hän siunasi, enkä minä taida sitä muuttaa. Ei hän näe wääryyttä Jaakobissa eikä hawaitse pahuutta Israelissa — — —.“ Bileam siis waan puhui Israelista hywää. Silloin sanoi Balak hänelle: „elles ollenkaan tahdo

*) **Pisgan** wuori oli Abarim wuoriston pohjois-osassa. **Pisgan** korkein kukkula oli nimeltä **Nebo**.

heitä kirota, niin älä suinkaan siunaakaan heitä." Ja Bileamin täytyi siihen wastata: „enkö minä puhunut sinulle, sanoen: kaikki, mitä Herra on puhuwa, täytyy minun tehdä."

Wielä kerran tahtoi Balak muuttaa paikkaa; kenties siellä Jumala sallisi Bileamin kirota Israelia. Hän wei Bileamin **Peorin** kukkulalle. Siellä taas, Bileamin käskystä, rakennettiin 7 alttaria ja uhrattiin niinkuin edellisillä kerroilla. Bileam ei kuitenkaan enään mennyt pois Herran neuwoa kuulustelemaan, waan „käänsi kaswonsa korpeen päin", s. o. Jordanin lakeudelle päin. Siellä hän näki Israelin leirin, ja „Jumalan henki tuli hänen päällensä." Silloin alkaa Bileam puhua, ja hän lausuu kerskaten: „Näitä sanoo Bileam Peorin poika, näitä sanoo se mies, jonka silmät awatut owat, näitä sanoo se, joka kuulee Jumalan puheet." Herra oli Bileamia pakoittanut puhumaan Jumalan kunniaksi, ja nyt hän kerskailee siitä, että hänen silmänsä oliwat awatut. Sitten ylistää hän Israelia, sanoen: „Kuinka kauniit owat sinun majas, Jaakob, ja sinun asumas, Israel! — — — Hän pani maata, niinkuin tarkka jalopeura, ja niinkuin syömäri jalopeura: kuka tohtii häntä herättää? **Siunattu olkoon se, joka sinua siunaa, kirottu olkoon se, joka sinua kiroo.**" Silloin Balakin wiha julmistui Bileamia wastaan, koska hän oli siunannut Israelia, ja hän huudahti: „Pakene kohta sialles. Minä ajattelin sinua suuresti kunnioittaa, ja katso, Herra on sen kunnian estänyt sinulta." Mutta Bileam on niin Herran wallassa, että hän ennen poislähtöänsä wielä jaloimmilla sanoilla ylistää Israelia ja ilmoittaa Balakille ja kaikille Moabilaisten päämiehille, kuinka ne pakanakansat owat perikatoon joutuwat, jotka wastustawat Israelia. Hänen puheensa nousee korkeimmalleen profetallisessa innostuksessa, kun hän lausuu: „Minä saan nähdä hänen, waikka en nyt häntä näe; minä katselen häntä, waikka ei hän wielä ole lähellä. **Tähti nousee Jaakobista ja**

waltikka tulee Israelista: ja haawoittaa Moabin ruhtinaat ja häwittää kaikki Sethin lapset.*) Hän walloittaa Edomin, ja Seir tulee wihollistensa wallan alle, mutta Israel tekee woimallisia töitä. Jaakobista tulee hallitsija ja häwittää jäännökset kaupungista." — Bileam näkee hengessä Israeliin tulewan woittorikkaan hallitsijan. Nämä ennustukset toteutuiwat ensin Dawidin kuninkaanwallassa, sillä Dawid kukisti Moabilaiset ja Edomilaiset. Mutta ne saawat lopullisen täyttämyksensä Kristuksessa; Dawid onkin hallitsijana waltakunnassaan Kristuksen esikuwana. Kristus on juuri se oikea **tähti**, joka walaisee kaikkia kansoja, ja se **waltikka**, jonka alle pannaan kaikki Jumalan waltakunnan wihollisetet.

Amalekilaisista (katso s. 199) ennustaa Bileam, että ne wiimeiseltä peräti häwitetään. Kenitiläisten**) asunto on olewa wahwa, mutta wihdoin Assur wie heidätkin wankeuteen. Mutta Assurin ja Eberin (s. o. kansat tällä puolen Eufrat- ja Tigris-wirtoja) häwittäwät „haahdet Chittimin rannoilta" (joilla tarkoitetaan Kreikkalaisten ja Roomalaisten maailmanwaltaa). Tämäkin waltakunta (nim. Kreikkalaisten ja Roomalaisten, jotka tässä yhdistetään) on wihdoin hukkuwa. — Kun Bileam oli näin ennustanut oikean profetallisen näkijän tawalla, läksi hän kotimaallensa jälleen.

Jos kertomus tähän päättyisi, woisi joku wielä luulla Bileamia Herran todellisekſi palwelijaksi. Mutta kuulkaamme hänen loppuansa. Bileam oli himonnut tawarata ja kunniata. Sentähden oli hän niin halukkaasti tullut Balakin luo. Mutta hänen toiwomuksensa oliwat pettyneet. Köyhä-

*) Ruots. Mellin kääntää: „— — ja on musertawa Moabin kupeet ja häwittäwä kaikki sotahuudon lapset."

) **Kenitiläiset, jotka näkyiwät asuneen Kanaanmaan eteläosassa, oliwat ystäwyydessä Israelilaisten kanssa. Siitä kansasta oli Hobab, Mooseksen lanko. Heitä nimitetään myös Kain'iksi, koska nähtäwästi Kain armellaan heidän esi-isäkseen.